

BEZPIECZEŃSTWO POWSZECHNE

Bezpieczne wakacje.....	2
Twórzmy korytarz ratunkowy.....	4
Kręci mnie bezpieczeństwo.....	6
O bezpieczeństwie na terenach ogródków działkowych.....	8

ZAGROŻENIA

Dopalacze - śmiertelne zagrożenie ..	9
Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych.....	12

ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE I OBRONA CYWILNA

Pomaganie ludziom i jednostkom samorządu terytorialnego.....	14
Reakcje pourazowe ofiar w sytuacjach kryzysowych.....	17
Próba oszacowania liczebności ekspertów w komórkach zarządzania kryzysowego w jednostkach samorządu terytorialnego.....	19
Niezwykłe tajemnice Kościoła Parafialnego w Lubiewie Gdańskim ..	21
Na ultra krótkiej fali.....	22

CENTRUM POWIADAMIANIA RATUNKOWEGO

Nawet dzieci o tym wiedzą; czas, by i dorośli zrozumieli.....	25
--	----

STRAŻE GMINNE

Oni dbają o spokój w miejscach publicznych.....	27
Spojrzenie młodzieży na problemy zagrożeń w miastach.....	31

W wakacje mogą nam zakłócić urlopy nie tylko cyberprzestępcy, ale też woda i niebezpieczni kierowcy

Coraz częstsze są na świecie ataki cyberprzestępców. Hakerzy paraliżują funkcjonowanie instytucji, przedsiębiorstw, lotnisk. W takich sytuacjach ważna jest skuteczna obrona przed tego rodzaju zakłóceniami. Kto potrafi zapewnić sobie alternatywną, niezależną metodę porozumiewania się na odległość, to w warunkach kryzysowych łatwiej sobie poradzi.

To bardzo istotne, bo jak ostrzegał w czerwcu ekspert z Narodowego Centrum Cyberbezpieczeństwa w NASK, nie można wykluczyć ataku cybernetycznego na Polskę, a konsekwencje tego będą bardzo odczuwalne. Jak szkodliwe – mogliśmy się przekonać, obserwując pod koniec czerwca następstwa przestępczych działań hakerów w USA, Rosji i na Ukrainie.

W tej sytuacji zasługuje na pochwałę współpraca, jaka istnieje w Tczewie. Tam, Starostwo Powiatowe - Wydział Administracji i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Tczewie współpracuje z Tczewskim Klubem Krótkofalowców. O szczegółach tego współdziałania przeczytacie Państwo w tym numerze naszego Informatora.

Już trwają wakacje. Pamiętajmy o konieczności zapewnienia bezpiecznego wypoczynku, nad wodą, podczas kąpieli, a także w trakcie pobytu w lesie, na szosach. Wysuszone lasy łatwo płoną. Jakie mogą być następstwa pożarów na obszarach zadrzewionych – telewizja pokazała, podczas reportażu z Hiszpanii. Wakacje to nie tylko pora wypoczynku, zabawy, ale też okres wzrostu zagrożeń na drogach oraz podczas kąpieli w jeziorach, rzekach, morzu. Często do tragedii dochodzi np. wskutek spożywania alkoholu czy nieprzestrzegania przepisów.

Liczymy się z gwałtownymi zmianami pogody. Na przykład Gdańsk już kilkakrotnie bardzo ucierpiał z powodu powodzi, w lipcu. Pierwszy raz w 2001 roku, drugi – 15 lat później. Pojawia się nowe niebezpieczeństwo: powódź błyskawiczna, gwałtowna; po angielsku: flash flood. Daje się ona we znaki zwłaszcza w dużych miastach.

Życzymy przyjemnego i bezpiecznego wypoczynku!

ORGANIZACJA LETNIEGO WYPOCZYNKU, czyli o czym powinien pamiętać organizator przygotowując obiekt do pobytu dzieci.

Bezpieczne wakacje

Nadszedł koniec roku szkolnego... Wszyscy: mali i duzi myślą o wakacyjnych wyjazdach: obozach, koloniach, wczasach. Rodzice rozważają czy i gdzie dziecko wyjedzie; zastanawiają się czy będzie tam bezpieczne i należycie otoczone opieką oraz chcą, aby wróciło zdrowe i zadowolone.

Wymagania dotyczące zgłaszania obiektów w związku z planowaniem w nich letniego wypoczynku zawarte zostały w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 roku w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży. Przepisy te jasno regulują sposób uzyskania pozwolenia na organizację bazy wypoczynku w okresie wakacji. Powyższe rozporządzenie określa termin złożenia zgłoszenia wypoczynku, jego formę, dokumenty niezbędne do uzyskania pozwolenia oraz wzór zgłoszenia.

Organizator wypoczynku powinien zgłosić kuratorowi oświaty swój zamiar w odpowiednich terminach. W przypadku:

- ferii letnich oraz wiosennej przerwy świątecznej – należy to zrobić w okresie od 1 marca, nie później niż na 21 dni przed terminem rozpoczęcia wypoczynku;
- półkolonii oraz wypoczynku za granicą – nie później niż na 14 dni przed terminem rozpoczęcia;
- ferii zimowych oraz zimowej przerwy świątecznej – od 1 października, nie później niż na 21 dni przed terminem rozpoczęcia wypoczynku;
- w uzasadnionych przypadkach można zgłosić organizację wypoczynku kuratorowi oświaty bez zachowania powyższych terminów, nie później jednak niż na 7 dni przed rozpoczęciem.

Organizator przesyła do właściwej terenowo Komendy Powiatowej/Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej informację dot. obiektu przeznaczonego dla wypoczynku dzieci i młodzieży. Taka informacja przesłana do jednostki PSP powinna zawierać:

1. dane organizatora wypoczynku,
2. nazwę obiektu oraz dokładny adres,
3. termin trwania wypoczynku,
4. przewidywaną liczbę przebywających dzieci i młodzieży oraz ich czas pobytu w obiekcie w ciągu doby (podać w godzinach),

5. terminy i wyniki przeprowadzonych badań instalacji funkcjonujących w obiekcie (podać na podstawie dokumentacji – protokołów z badań, sporządzonych przez uprawnione osoby):

a) elektryczna, w zakresie rezystancji izolacji przewodów,

b) odgromowa,

c) gazowa,

d) kominowo-spalinowa,

6. terminy i wyniki przeprowadzonych badań urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic:

a) instalacji sygnalizacji pożaru,

b) wentylacji pożarowej,

c) instalacji hydrantowej wewnętrznej,

d) oświetlenia awaryjnego,

e) gaśnice,

f) pozostałe (podać jakie),

7. przygotowanie organizatora wypoczynku pod względem znajomości przepisów o ochronie przeciwpożarowej – podać dane o przeszkoleniu z zakresu ochrony przeciwpożarowej pracowników placówki organizującej wypoczynek (data szkolenia oraz dane osoby przeprowadzającej szkolenie),

8. techniczne warunki ewakuacji z obiektu (opisać możliwe warianty ewakuacji ludzi z budynku z uwzględnieniem ilości wyjść ewakuacyjnych, ilości kierunków ewakuacji, długości dróg ewakuacyjnych, ilości klatek schodowych, itp.).

Po przyjęciu informacji o zamiarze zgłoszenia organizacji letniego wypoczynku funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej udają się na miejsce planowanej bazy w celu przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych. Po ich zakończeniu sporządzany jest protokół pokontrolny i na jego podstawie komendant powiatowy/miejski PSP wydaje stosowną opinię dotyczącą stanu ochrony przeciwpożarowej (pozytywna lub negatywna). Dokument otrzymany od PSP stanowi załącznik do zgłoszenia wypoczynku.

Wielkopolscy strażacy radzą, czyli... o czym należy pamiętać, aby nasze wakacje były bezpieczne

Dzieci mieszkające w małych miejscowościach czy na wsiach często przebywają w lesie, na łąkach, pomagają w pracach polowych. W ich najbliższym otoczeniu zazwyczaj znajduje się wiele urządzeń, maszyn rolniczych, chemikaliów czy zwierząt hodowlanych, które mogą stanowić poważne niebezpieczeństwo dla nich, w przypadku braku dostatecznej uwagi ze strony osób dorosłych. Dzieci bardzo często do zabawy wynajdują sobie miejsca niebezpieczne np.: groźące upadkiem (studnie, doły) czy zaproszeniem ognia (stodoły, silosy, strychy), lub przejechaniem (podwórza gospodarskie).

Aby nie dochodziło do tragedii i wypadków należy przekazywać rodzicom i dzieciom wiedzę o różnego rodzaju zagrożeniach oraz jak radzić sobie w sytuacjach niebezpiecznych.

Kilka wskazówek dla nauczycieli, rodziców i dzieci – o czym rozmawiać z dziećmi przygotowując ich i siebie do bezpiecznych wakacji

1. W lesie

- dzieci nie powinny wybierać się tam same - bez opieki osoby dorosłej,
- najlepiej, aby dziecko było kolorowo ubrane oraz miało przy sobie np. gwizdek. W przypadku zagubienia da znać dźwiękiem, gdzie się znajduje,
- dziecko powinno starać opanować ogarniającą je strach, przerażenie i płacz, dlatego musi wiedzieć, że dorośli zrobią wszystko, aby je odnaleźć,
- dziecko nie powinno próbować szukać miejsca, z którego rozpoczęło wędrówkę po lesie, ponieważ może jeszcze bardziej zabłądzić,
- dziecko powinno wybrać drzewo tzw. „przyjaciela”, do którego będzie mogło się przytulić i poczuć bezpiecznie,
- dziecko powinno zostawiać znaki np. z patyków czy szyszek, aby pomóc dorosłym w odnalezieniu siebie.

2. Na wsi

- wiele miejsc w gospodarstwie wiejskim nie jest przeznaczonych do zabaw dziecięcych (stodoły, pomieszczenia gospodarskie, hodowlane itp.), zaproszenie ognia w takich pomieszczeniach może być groźne – siano i słoma szybko płoną,
- dziecko nie powinno same, bez nadzoru do-

rośnych, wchodzić do takich pomieszczeń,

- nie należy drażnić zwierząt hodowlanych,
- należy unikać kontaktu z obcymi psami i dziką zwierzyną,
- zabawy w pobliżu pracujących maszyn i urządzeń rolniczych są bardzo niebezpieczne i grożą poważnym wypadkiem, utratą zdrowia lub nawet życia,
- zabawy na brzegach sadzawek czy stawów są niebezpieczne, gdyż często brzegi porasta gęste sitowie, a teren jest podmokły i grząski – chwila nieuwagi może być przyczyną utonięcia.

Wielkopolscy strażacy radzą:

- w razie zauważenia pożaru lub innego zagrożenia dziecko powinno natychmiast powiadomić o tym osobę dorosłą (rodzica, sąsiada), a następnie straż pożarną,
- nie wolno podejmować samemu prób ugaszenia pożaru – można ulec groźnemu poparzeniu lub zaczadzeniu,
- trujący dym jest groźniejszy dla zdrowia i życia, bardziej niż ogień i płomienie,
- bardzo ważna jest znajomość numerów alarmowych 998, 112 oraz zasad powiadamiania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia (podanie w miarę precyzyjnie co się stało, dokładnego adresu zamieszkania, imienia i nazwiska oraz numeru telefonu, z którego się dzwoni).

Pamiętaj! Numery alarmowe to - 998, 112

*kpt. Emilia Pałubicka-Florczak
st. kpt. Alicja Borucka
koordynatorzy wojewódzcy
ds. prewencji społecznej*

Zdjęcie: Archiwum KWP w Poznaniu

Pomimo wielu rozwiązań organizacyjnych, inżynierskich oraz ograniczeń na autostradzie i na tej drodze dochodzi do zdarzeń drogowych.
Rady na autostrady.

Twórzmy korytarz ratunkowy¹

Inspektorzy Transportu Drogowego w tym roku przeprowadzili 762 kontrole pojazdów na autostradzie A1. Łącznie do końca kwietnia 2017 r. poddano kontroli ponad 3200 pojazdów wykonujących transport drogowy z czego 34% kontroli dotyczyło przewoźników zagranicznych. Najszybciej, o ile można tak powiedzieć, zatrzymanie przewoźnika zagranicznego ma miejsce na autostradzie.

Bramki wjazdowe na Rusocinie i punkt kontrolny w Swarozynie to miejsca, gdzie często można spotkać samochód wojewódzkiego inspektoratu transportu drogowego. Punkt kontrolny oznakowany jest pachołkami drogowymi i o ile pojazd inspekcyjny pozostawiono na jezdni lub poboczu dodatkowo włączone są sygnaty świetlne pojazdu uprzywilejowanego.

Niestety pomimo wielu rozwiązań organizacyjnych, inżynierskich oraz ograniczeń na autostradzie i na tej drodze dochodzi do zdarzeń drogowych. Każde takie zdarzenie wiąże się z działaniami ratowniczymi i ograniczeniem ruchu lub nawet wyłączenia z ruchu całego odcinka autostrady. Jak w takiej sytuacji powinien zachować się kierujący aby nie utrudniać dojazdu pojazdom ratowniczym?

Przeglądając prawo o ruchu drogowym trzeba przyznać, że ustawodawca nie ułatwia zadania kierowcom w takich sytuacjach. Artykuł 44 prawa o ruchu drogowym² odnosi się do zachowania kierującego i innych osób uczestniczących w wypadku drogowym i nie określa osób postronnych. Jeżeli prześledzimy inny artykuł odnoszący się do obowiązku sygnalizowania postoju pojazdu wynikają-

cego z uszkodzenia lub wypadku na autostradzie i drodze ekspresowej to znajdziemy jedynie obowiązki włączenie świateł awaryjnych i ustawienia trójkąta odblaskowego w odległości 100 metrów za pojazdem. Dotyczy to sytuacji niezależnie od tego czy pojazd pozostawiony jest na jezdni czy na poboczu³.

Liczba zdarzeń drogowych na pomorskim odcinku autostrady A1 w latach 2014-2016 r.

POWIAT	Liczba wypadków	Liczba zabitych	Liczba rannych	Liczba kolizji
GDAŃSKI	17	2	27	118
STAROGARDZKI	18	1	23	91
TCZEWSKI	40	1	56	294
Suma:	75	4	106	503

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku.

¹ Janusz Stanisławski - p.o. Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Transportu Drogowego

² Ustawa prawo o ruchu drogowym tj. Dz.U. 2017 poz. 128

³ Art. 50 prawo o ruchu drogowym tj. Dz. U. 2017 poz. 128

Fot. 1. Korytarz ratunkowy utworzony podczas wypadku na A2

Co w sytuacji jeżeli zatrzymujemy się na autostradzie stojąc w korku? Po pierwsze dojeżdżając do zatoru drogowego warto włączyć światła awaryjne. Tym samym dajemy sygnał o zatrzymaniu lub spowolnieniu ruchu na jezdni, którą się poruszamy innym kierującym jadącym za nami. Po drugie zatrzymujemy się tak aby pozostawić sobie pewien bezpieczny odstęp. Jeżeli zajdzie potrzeba wykonania jakiegoś manewru będzie to ułatwione.

Czy idąc za przykładem innych państw, np. Niemiec, Czech czy Austrii tworzyć korytarz ratunkowy czy obligatoryjnie zająć pas awaryjny? Trzeba pamiętać, że w naszym kraju brak w tej materii uregulowań prawnych. Pomimo wprowadzonych w wielu krajach rozwiązań zobowiązujących kierujących na autostradach i drogach ekspresowych

dwujezdniowych do ustawiania pojazdów w taki sposób, aby tworzyły one tzw. korytarz ratunku (emergency corridor) w Polsce nadal brakuje przepisu, który nakazywałby takie zachowanie.

W wielu publikacjach eksperci bezpieczeństwa ruchu drogowego nakłaniają do tworzenia korytarza ratunkowego. Przemawia za tym kilka faktów. Wolny środek pomiędzy pojazdami skraca czas dojazdu pojazdu ratowniczego. Kluczenie pomiędzy różnie ustawionymi pojazdami jest o wiele dłuższe a przejazd wolniejszy nawet o kilka minut. Po drugie pas awaryjny może być zajęty przez pojazdy, które wcześniej zjechały w wyniku usterki i tak zastała ich sytuacja wypadku powodująca utrudnienia w ruchu.

Zdecydowanie powinniśmy tworzyć korytarz ratunkowy. Jeżeli widzimy pojazdy, które zatrzymały się już wcześniej zjeżdżamy na bok: auta jadące lewym pasem jak najbardziej na lewo, auta jadące pasem prawym (i środkowym, jeśli taki jest) jak najbardziej na prawo. Wszystkie równoległe do osi jezdni. Pomiędzy nimi powstaje

równy, dość szeroki i wolny obszar.

Czy każde zachowanie musi być wymuszone określonym przepisem? Wydaje się, że nie musimy czekać na zapisy ustawowe przecież jazda na suwak nie jest określone konkretnym nakazem, a przyjęto takie rozwiązanie jako warte propagowania z uwagi na bezpieczeństwo i komfort podróżowania.

Janusz Staniszewski

p.o. Pomorskiego Wojewódzkiego
Inspektora Transportu Drogowego

Źródło: Materiały GDDKiA.

http://wyborcza.pl/1,76842,16203448,Kiedy_na_polskich_autostradach_i_ekspresowkach_powstana.html

Wakacje to nie tylko pora wypoczynku, zabawy, ale też okres wzrostu zagrożeń na drogach oraz podczas kąpeli w jeziorach, rzekach, morzu

Co to za urlop, w którym doprowadzamy do nieszczęść

W Polsce nie ma groźnych rekinów, ale zażywający kąpeli w morzu tracą życie. Latem, szosy nie są oblodzone, a mimo to katastrofy się zdarzają. Te wypadki nie biorą się znikąd. To my przyczyniamy się do ich zaistnienia. Spostrzeżenia w tym okresie i ostrzeżenia na wakacje przekazuje nam Wielkopolska.

Choć prognozowanie pogody na lato, przez zmienność warunków atmosferycznych nadal przypomina przysłowiowe wróżenie z fusów, to należy założyć, iż w województwie wielkopolskim, które słynie z licznych zbiorników wodnych, a tak zwana Wielka Pętla Wielkopolski systematycznie zyskuje na atrakcyjności, ruch turystyczny koncentrować się będzie między innymi nad wszelkiego rodzaju kąpieliskami, przyciągając zarówno miejscowych jak i przyjezdnych turystów, szukających wytchnienia na zastężonym wypoczynku. Niestety, dla wszystkich będzie to powodować wzrost zagrożenia wypadkami tonięć, nad wodą oraz wypadkami na drogach prowadzących w miejsca wypoczynku. Dlatego, do zapewnienia w tym okresie bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, przygotowuje się cały szereg instytucji z wielkopolską policją włącznie.

Skala przedsięwzięcia, któremu każdego roku muszą sprostać instytucje odpowiedzialne za za-

pewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego jest ogromna, zważywszy na fakt, że coraz liczniejsza rzesza turystów odwiedza atrakcyjne miejsca zlokalizowane w naszym województwie. Na terenie Wielkopolski każdego roku jest kilka tysięcy różnego rodzaju miejsc wypoczynku, które w zależności od występujących zagrożeń dozorowane są przez odpowiednie służby. Liczbę odwiedzających nasz region w miesiącach wakacyjnych można liczyć w setkach tysięcy...

W bieżącym roku nad wielkopolskimi akwenami jest 28 specjalistycznych łodzi policyjnych, na których pełnią służbę policjanci doskonale znający problematykę związaną z zapewnieniem porządku na wodzie i terenach przywodnych. Dodatkowo, systematycznie podnoszone są kwalifikacje kolejnych policjantów realizujących swe obowiązki w tym zakresie. Długofalowo zaplanowane i realizowane działania i szkolenia przynoszą dobre efekty.

W planowanych działaniach policji ogromną rolę odgrywa współpraca z instytucjami, podmiotami i służbami, które są odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa. W pełni świadomie zaprogramowana wspólna realizacja zadań w tym obszarze winna tak, jak w latach ubiegłych doprowadzić do tego, by każdy, kto zechce spędzić swój wolny czas nad wodą mógł się czuć bezpiecznie. Efekty tej współpracy potwierdzają informacje i gromadzone w tym zakresie dane wskazujące na to, że w ubiegłym roku na terenie województwa wielko-

polskiego udało się liczbę ofiar kąpeli utrzymać na stosunkowo niskim poziomie odnotowując tylko 40 utonięć z czego w sezonie letnim utonęło tylko 17 osób. Dane te wyraźnie kontrastują z 86 takimi zdarzeniami odnotowanymi w latach 1999 i 2001. To efekt systematycznie podejmowanych od lat działań prewencyjnych, takich jak wprowadzone w roku 2015 przy współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego oznakowania miejsc niebezpiecznych: Czarny Punkt Wodny, które zwiększają świadomość społeczną w zakresie kreowania bezpiecznych form wypoczynku, także nad wodą i w stosunku do osób postronnych.

W bieżącym roku odnotowano na terenie województwa wielkopolskiego tylko i zarazem aż 6 przypadków utonięć. Wśród przyczyn wypadków utonięć nadal, niestety, dominują:

- lekceważenie przepisów dotyczących kąpeli lub jej zakazów,
- wchodzenie do wody po spożyciu alkoholu,
- brawura,
- brak właściwej opieki nad dziećmi.

Ogromną uwagę wielkopolska policja przykłada również do przestrzegania zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W Polsce większość urlopowiczów udaje się na wypoczynek własnymi samochodami. Bezpieczny wypoczynek nie jest możliwy bez bezpiecznych szlaków komunikacyjnych, po których powinny poruszać się odpowiednio przygotowane i sprawne pojazdy użytkowane przez odpowiedzialnych i przestrzegających przepisów kierowców. Dotychczas podejmowane działania na drogach województwa wielkopolskiego skutkują systematycznym wzrostem bezpie-

czeństwa, choć dane statystyczne alarmują, i wskazują na zatrzymanie trendu poprawy w tym zakresie. W ciągu pierwszych pięciu miesięcy tego roku na wielkopolskich drogach odnotowano 1 032 wypadki drogowe, w których śmierć poniosły 103 osoby, a rannych zostało 1 208. To aż o 33% więcej zdarzeń i 37% więcej ofiar śmiertelnych niż rok temu. To niepokojące zjawisko, zwłaszcza że jest systematyczny wzrost liczby służb na drogach ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa. Czyżby to oznaczało, że najlepszym strażnikiem bezpieczeństwa na polskich drogach jest niestawny już radar straży miejskich? Czyżby ich brak na polskich, a zatem i wielkopolskich drogach, wyzwał w naszych kierowcach aż tyle zachowań destrukcyjnych skutkując wzrostem liczby ofiar śmiertelnych na drogach? Niemniej jednak mamy świadomość, że szczyt w turystycznym ruchu komunikacyjnym jest przed nami, co wiąże się ze wzrostem zagrożenia. Nasza uwaga jest szczególnie kierowana na zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa w komunikacji autobusowej (przede wszystkim w przewożeniu dzieci). Uruchamiane są specjalne punkty kontroli autokarów, które w tym roku będą zlokalizowane m.in. w następujących miejscach:

- zajezdnia autobusowa MPK wraz ze stacją kontroli przy ulicy Warszawskiej,
- zajezdnia autobusowa MPK wraz ze stacją kontroli przy ulicy Kaczej.

Tak jak do tej pory wnioski o sprawdzenie autokaru należy zgłaszać u dyspozytora Wydziału Ruchu Drogowego KMP w Poznaniu pod nr telefonu 61 84 155 16, z 24-godzinnym wyprzedzeniem.

Tradycyjny już festyn poświęcony otwarciu sezonu letniego w Wielkopolsce, który odbył się nad wodami Jeziora Niepruszewskiego w Niepruszewie był znakomitą okazją do zaprezentowania najmłodszemu, a zatem i najbardziej chłonnemu na wiedzę, podstawowych zasad bezpieczeństwa w zachowaniu nad wodą. Pół tysiąca dzieci ze szkół w gminach Buk i Dopiewo miało okazję porozmawiać ze strażakami, policjantami i ratownikami na tematy dotyczące kreowania bezpiecznych form wypoczynku i odpowiedzialności za zdrowie własne i innych. W żaden sposób nie byli w stanie

Od lewej: Minister Edukacji Narodowej Anna Zalewska, Wojewoda Wielkopolski - Zbigniew Hoffmann, Pełniący Obowiązki Komendant Wojewódzki Policji - insp. Piotr Mąka

ich onieśmielić w zaspokajaniu swej ciekawości obecni na miejscu urzędnicy państwowi z minister edukacji narodowej Anną Zalewską na czele, czy też samorządowi reprezentowani m.in. przez burmistrza Miasta i Gminy Buk Stanisława Filipiaka. Pozostaje mieć nadzieję, że rodzice i opiekunowie

wiedzialnych za realizację tego samego zadania.

Damian Kaszyński
specjalista Wydziału Prewencji KWP w Poznaniu.

Zdjęcia: z Archiwum KW Policji

Policjanci przekazali również podstawowe zasady bezpieczeństwa, którymi powinni kierować się działkowcy, by móc spokojnie wypoczywać.

O bezpieczeństwie na terenach ogródków

20 marca br. policjanci Wydziału Prewencji KWP w Gdańsku spotkali się z przewodniczącymi powiatowych kolegiów prezesów ROD Okręgu Pomorskiego w Gdańsku. Funkcjonariusze omówili stan bezpieczeństwa na terenach ogródków, przedstawili nową koncepcję pracy dzielnicowego, z uwzględnieniem aplikacji „Moja Komenda”. Zaprezentowali również założenia Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa oraz poinformowali o aplikacji RSO (Regionalny System Ostrzeżenia).

20 marca, o godz. 11:00 w siedzibie Okręgowego Zarządu Pomorskiego Polskiego Związku Działkowców w Gdańsku odbyła się narada przewodniczących powiatowych kolegiów prezesów ROD (Rodziny Ogródków Działkowych). Polski Związek Działkowców, Okręgowy Zarząd Pomorski w Gdańsku działa na obszarze 16 powiatów w ponad 200 Rodziny Ogródków Działkowych,

skupiając ponad 50 tysięcy działkowców. Policjanci Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku omówili stan bezpieczeństwa na terenie ogródków działkowych. Wskazali na narzędzia, które umożliwiają szybką i sprawną wymianę informacji pomiędzy policją a społeczeństwem. Szczególną uwagę poświęcono Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa oraz zmianom zachodzącym w ostat-

nim okresie w policji, zwłaszcza odnoszących się do służby dzielnicowych w ramach programu „Dzielnicowy bliżej nas”. Uczestników zapoznano z aplikacjami: Moja Komenda i Regionalny System Ostrzegania.

Policjanci przekazali również podstawowe zasady bezpieczeństwa, którymi powinni kierować

się działkowcy, by móc spokojnie wypoczywać na działce. Dużym zainteresowaniem wśród biorących udział w naradzie cieszył się temat projektowania bezpiecznych przestrzeni.

*asp. Beata Kurek, KWP Gdańsk
Zdjęcia: Archiwum KWP Gdańsk*

DOPALACZE – ŚMIERTELNE ZAGROŻENIE!

Poniżej przedstawiamy zasady postępowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej odnośnie zwalczania tzw. nowych narkotyków, popularnie zwanych dopalaczami. Producenci i dystrybutorzy co rusz dostarczają na rynek nowe substancje, szkodliwe dla zdrowia. Walka z tym procederem nie jest łatwa. Przestępcom trzeba udowodnić naruszenie prawa. Ważne jest też uświadamianie społeczeństwa i w tym Państwowa Inspekcja Sanitarna ma spore osiągnięcia.

Głównym zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ochrona zdrowia i życia ludzkiego

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Art. 4 ust. 1 pkt 9a ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, obowiązujący od dnia 1 lipca 2015 r.).

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej

W przypadku stwierdzenia wytwarzania lub wprowadzania do obrotu produktu, co do które-

go zachodzi uzasadnione podejrzenie, że jest on środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną, właściwy ze względu na miejsce wytwarzania lub wprowadzania do obrotu państwowy inspektor sanitarny nakazuje, w drodze decyzji, wstrzymanie wytwarzania odpowiedniego produktu lub wycofanie go z obrotu na czas niezbędny do przeprowadzenia badań mających na celu ustalenie, czy jest on środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną, nie dłuższy jednak niż 18 miesięcy (Art. 44c ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii).

Prowadząc postępowanie w celu wymierzenia kary pieniężnej, organ inspekcji sanitarnej ustala i ocenia, czy doszło do „wprowadzenia do obrotu”, czyli do udostępnienia w jakiegokolwiek formie i jakimkolwiek celu, osobie trzeciej odpłatnie lub nieodpłatnie, środka zastępczego.

„Kto wytwarza lub wprowadza do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środek zastępczy lub nową substancję psychoaktywną, podlega karze pieniężnej w wysokości od 20 000 zł do 1 000 000 zł”. (Art. 52a ust 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii).

Kontrole bez powiadomienia

W przypadku, gdy przeprowadzenie kontroli jest niezbędne w celu ochrony zdrowia i życia ludzkiego (taka kontrola jest konstytucyjnym obowiązkiem państwa, realizowanym za pośrednictwem wyspecjalizowanych organów publicznych) - nie dokonuje się zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli. Efekty - poniżej.

Zakończenie sprzedaży w punktach stacjonarnych:

- Skuteczne zamknięcie sklepów - styczeń 2014 r.
- Pomorskie - do chwili obecnej nie identyfikuje się stacjonarnych punktów sprzedaży.

Brak stacjonarnych sklepów = koniec problemu z dopalaczami?

- Monitoring podejrzeń zatruć dopalaczami - dowód, że wciąż „nowe narkotyki” są w obrocie handlowym.
- Dopalacze - w dalszym ciągu trwa dystrybucja:
  - przez Internet,
  - za pośrednictwem dilerów.

Współpraca służb w Polsce

Porozumienie z dnia 26.10.2011 r. zawarte pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Szefem Służby Celnej, Komendantem Głównym Policji i Głównym Inspektorem Farmaceutycznym zakłada współpracę w zakresie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych.

Współpraca służb w Polsce - niezbędna przy eliminowaniu dopalaczy w obrocie

Nowe uprawnienia Służby Celnej nadane nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 2015 r. - w przypadku stwierdzenia przywozu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych - zatrzymanie na granicy, zniszczenie.

We wszystkich przypadkach dopalacz eliminowany jest z rynku (podlega zniszczeniu)!

Działania edukacyjne Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie pomorskim:

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa pomorskiego podejmuje wiele działań edukacyjno-profilaktycznych w zakresie środków zastępczych, ściśle współpracując w tym zakresie z innymi służbami i instytucjami (policja, dyrekcje szkół, Pomorski Urząd Wojewódzki, samorządy, organizacje pozarządowe).

• Mobilny Punkt Edukacyjny „STOP DOPALACZOM!”

Można w nim było uzyskać informacje na temat dopalaczy i ich negatywnego wpływu na zdrowie i życie oraz dowiedzieć się, gdzie należy szukać

Jarmark św. Dominika w Gdańsku

Jarmark św. Dominika w Gdańsku

pomocy i wsparcia w walce z tymi niezwykle groźnymi i niestety bardzo popularnymi środkami. Na miejscu dostępne były materiały edukacyjne, ponadto można było obejrzeć prezentacje multimedialne podejmujące temat nowych narkotyków.

Latem 2015 roku punkt „odwiedził” wszystkie powiaty województwa – ekspozycyjny był w często odwiedzanych przez mieszkańców i turystów miejscach (centra handlowe, festyny, jarmarki). Punkt wystawiano także w placówkach szkolnych.

- **„Edukowanie w Manhattanie. Wszystko o bezpieczeństwie Twoim i Twojego dziecka”** (11 września 2015 roku)

- **Cykl bezpłatnych szkoleń „Dopalacze – czym są i jak działają” dla kadry kierowniczej i funkcjonariuszy Służby Więziennej** - Od lutego do kwietnia 2016 roku w 10 szkoleniach udział wzięło 538 osób.

- **Bezpłatne szkolenia pt. „Dopalacze - czym są i jak działają” dla terapeutów,**

Zakład karny w Czarnem

wychowawców, psychologów, pedagogów, personelu medycznego, specjalistów z placówek opiekuńczo-wychowawczych – od czerwca do września 2016 roku odbyło się 16 szkoleń, w których udział wzięło 317 osób.

- **Konkurs dla uczniów na plakat „Dopalacze – to nie dla mnie!”** (styczeń 2016 roku)

- **Opracowano materiały kampanijne**

- **Konferencje prasowe i wywiady**

- **Artykuły prasowe**

- **Konferencje pt. „Dopalacze – dlaczego są tak niebezpieczne”** (Słupsk – 21.10.2016, Gdańsk – 03.11.2016)

Adresatami konferencji byli przedstawiciele podmiotów leczniczych, środowisk naukowych, służb celnych, samorządów terytorialnych, dyrektorzy szkół i nauczycieli, państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni oraz inne zainteresowane tematem osoby. W obu spotkaniach wzięło łącznie udział niemal 200 osób.

800 060 800 – BEZPŁATNA INFOLINIA PAŃSTWOWEJ INSPEKЦИИ SANITARNEJ

Zbigniew Zawadzki
Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Gdańsku

Zdjęcia: Archiwum WSSE w Gdańsku

Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych – praktyczna strona tworzenia policyjnej polityki profilaktycznej

Brak świadomości zagrożeń jakie mogą pojawić się w internecie może doprowadzić do tego, że użytkownik sieci stanie się potencjalną ofiarą przestępstwa.

Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu realizuje projekt pn. „Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych”. Założeniem rozwoju ww. projektu jest identyfikowanie pojawiających się zagrożeń i dostarczanie wiedzy niezbędnej do podjęcia wyprzedzających działań na rzecz skutecznego wspierania młodzieży i chronienia jej przed różnego rodzaju niebezpieczeństwami. Obserwatorium ma na celu: przedstawienie ogólnego zarysu dotyczącego poziomu bezpieczeństwa młodzieży, opisanie i diagnozowanie aktualnych tendencji, przewidywanie zmian w strukturze zagrożeń pojawiających się w środowisku młodzieży, proponowanie oraz realizowanie przedsięwzięć informacyjnych i działań zapobiegawczych.

Wielkopolska Policja inicjując projekt Obserwatorium, zaprosiła do współpracy przedstawicieli róż-

nych instytucji, których wiedza, doświadczenie, kontakty i podejście do pracy z młodzieżą gwarantuje powodzenie tego przedsięwzięcia. Tworząc instytucjonalną nadbudowę tego projektu określono zasięg działania obejmujący teren województwa wielkopolskiego, zaznaczając jednak szerszy zakres diagnozy uwzględniający doświadczenia innych regionów, czy w dalszej perspektywie – krajów.

W tym zakresie dużą rolę odgrywa IPA Region Poznań (International Police Association – Międzynarodowe Stowarzyszenie Policji), która poprzez swoje kontakty i doświadczenie we współpracy międzynarodowej podjęła się diagnozowania i poszukiwania podobnej formy współpracy w innych krajach, co w dalszej perspektywie można będzie wykorzystać w ramach działań w Wielkopolsce.

Projekt pn. „Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych” w Raporcie otwarcia wskazuje, że jednymi z głównych zagrożeń dla dzieci i młodzieży są narkotyki oraz dopalacze. Problem uzależnienia od środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych ma charakter wielowymiarowy, a problem narkomanii dotyka osób w różnym wieku, pochodzących z różnych środowisk społecznych. Środki zastępcze w postaci tzw. „dopalaczy”, używane zamiast środków odurzających lub substancji psychotropowych, stanowią istotne zagrożenie dla zdrowia zwłaszcza dzieci i młodzieży. Zjawisko wprowadzania do obrotu, oferowania do sprzedaży oraz ich używania nasiliło się w ostatnich latach, o czym świadczą liczne przypadki hospitalizacji czy nawet zgony ludzi młodych. Dlatego też policja oraz inne podmioty muszą podjąć zdecydowane i skuteczne działania zapobiegawcze w tym obszarze. Na tej podstawie został opracowany projekt pod nazwą „Dopalacze niszczą życie”, który realizowany jest w ramach projektu pod nazwą „Obserwatorium zagrożeń dla ludzi młodych” i wspierany również przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Policji IPA Region Poznań.

Kolejnym obszarem wskazanym w ww. raporcie są zagrożenia w cyberprzestrzeni. Cyberprzemoc to prześladowanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystywaniem internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w internecie, portale

społecznościowe, a także SMS czy MMS. Wraz ze wzrostem dostępności nowoczesnych technologii zwiększa się skala zagrożeń internetowych, które mogą mieć negatywny wpływ na prawidłowy rozwój i funkcjonowanie młodych osób. Brak świadomości zagrożeń w sieci nie tylko wśród dzieci, ale także ich rodziców może doprowadzić do tego, że użytkownik internetu stanie się potencjalną ofiarą przestępstwa. Niestety brak wiedzy o możliwościach niewłaściwego wykorzystania takich danych sprawia, że bardzo często młodzi ludzie narażani są na działania naruszające ich godność i wolność osobistą. Przedstawia to projekt pn. „Dwie strony sieci”

Głównym celem prezentowanych projektów jest wyposażenie adresatów w umiejętności i nawyki rozpoznawania, przewidywania zagrożeń oraz zapobiegania im, w szczególności tym wynikającym z uzależnień. Ponadto kształtowanie młodzieży i nauka samodzielnego wyboru opartego na podstawach życia zgodnego z pozytywnymi wartościami społecznymi. W tym zakresie zostały przygotowane multimedialne lekcje wychowawcze, przy pomocy których policjanci profilaktycy przygotowują spotkania z uczniami, rodzicami oraz pedagogami szkolnymi.

*Michał Królikowski
ekspert Wydziału Prewencji
KWP w Poznaniu*

Zdjęcia: Archiwum KW Policji w Poznaniu

Pomaganie ludziom i jednostkom samorządu terytorialnego

Wsparcie na zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych przyznaje się niezależnie od dochodu osób poszkodowanych. Przeznaczone jest ono dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, które nie są w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych w oparciu o środki własne.

W dniu 27 marca 2017 r. w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim odbyło się szkolenie z zakresu usuwania skutków klęsk żywiołowych i udzielania pomocy osobom prywatnym i jednostkom samorządu terytorialnego, które ucierpiały na skutek zdarzeń o znamionach klęski żywiołowej. Uczestnikami szkolenia byli przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego oraz pracownicy jednostek organizacyjnych wykonujących zadania związane z udzielaniem pomocy społecznej.

Spotkanie zostało podzielone na dwa bloki tematyczne. W czasie trwania pierwszej części spotkania Tomasz Bąk - kierownik Oddziału Bezpieczeństwa Powszechnego i Zaopatrzenia Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego przybliżył tematykę dotyczącą strat w mieniu komunalnym oraz informowania o zdarzeniach klęskowych generujących straty na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Przypomniał mechanizm przyznania pomocy finansowej w zakresie odbudowy/remontu zniszczonego mienia podczas zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej, a także proces zgłoszenia zdarzenia generującego straty. Podczas swojego wystąpienia odniósł się do Wytycznych w sprawie zasad i trybu uruchamiania środków budżetu państwa dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania związane z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków zdarzeń noszących znamiona klęsk żywiołowych. Zgodnie z powyższymi wytycznymi, dotacja na zadanie własne może być przyznana m.in. na przeciwdziałanie i usuwanie skutków zdarzeń o znamionach klęski żywiołowej. Według art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (tj. Dz.U. z 2014 r., poz. 333), za klęskę żywiołową uznaje się katastrofę naturalną lub awarię techniczną, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie pod-

jęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków, we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji działających pod jednolitym kierownictwem. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji dysponuje rezerwą na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w zakresie przyznawania dotacji na realizację zadań własnych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jednostka może otrzymać dotację na dofinansowanie zadań własnych w zakresie usuwania skutków zdarzenia kryzysowego, jeżeli straty w mieniu samorządu wywołane klęską żywiołową są nie mniejsze niż 5% wykonanych dochodów własnych jednostki na rok bezpośrednio poprzedzający rok wystąpienia klęski żywiołowej. Wysokość dotacji nie może przekroczyć 80 % kosztów realizacji zadania, chyba że ustawa stanowi inaczej. Dotacja nie będzie udzielona, jeżeli wartość zadania, po udzieleniu zamówienia publicznego, jest mniejsza niż 50 tysięcy złotych. Wartość dotacji nie może być niższa niż 40 tysięcy złotych. Po weryfikacji strat przez zespół wojewódzki, wojewoda sporządza zbiorcze zestawienie obejmujące teren województwa oraz występuje do ministra spraw wewnętrznych i administracji o przyznanie środków. Minister wydaje promesy na podstawie ww. zestawienia. Po wydaniu promes przez ministra, wojewoda podpisuje umowy o dotacje z jednostką samorządu terytorialnego na realizację zadania polegającego na usunięciu skutków zdarzenia o znamionach klęski żywiołowej.

Kwestia zasiłków udzielanych osobom/rodzinom poszkodowanym wskutek zdarzeń o znamionach klęski żywiołowej została przedstawiona w drugiej części bloku tematycznego przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Przybliżono zasady wnioskowania i uruchamiania środków z rezerwy celowej budżetu państwa

z przeznaczeniem na realizację zasiłków celowych dla osób/rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej, potwierdzonego przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, w tym na zapewnienie niezbędnych potrzeb bytowych i na remont/odbudowę budynków/lokalności mieszkalnych. Ponadto omówiono procedury przyznawania zasiłków celowych dla poszkodowanych osób/rodzin, wypracowane dzięki zdobytemu doświadczeniu związanemu ze zdarzeniami noszącymi znamiona klęski żywiołowej, które wystąpiły na terenie województwa w latach ubiegłych.

W przypadku zasad uruchamiania środków z przeznaczeniem na zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych, wskazano, iż pomoc ta, przyznawana jest niezależnie od dochodu osób poszkodowanych i przeznaczona jest dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, które nie są w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych w oparciu o posiadane środki własne. Zasiłek, którego wysokość nie może przekroczyć kwoty 6 tys. zł, powinien zostać przeznaczony w pierwszej kolejności na zakupy artykułów pierwszej potrzeby, tj. leków, żywności, odzieży, pościeli itp. Sposób wydatkowania tej formy pomocy nie wymaga dokumentowania fakturami i rachunkami. Z uwagi na fakt, iż już samo przeznaczenie zasiłku wskazuje, iż pomoc dla poszkodowanych winna zostać przekazana w możliwie najszybszym czasie, gmina wystę-

puje z wnioskiem do wojewody o przyznanie środków na ten cel, niezwłocznie po przeprowadzeniu przez pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej wywiadów środowiskowych, nie później jednak, niż w ciągu w ciągu 2 dni od wystąpienia zdarzenia klęskowego. Gdy istnieje taka konieczność, gmina może rozpocząć wypłaty zasiłków dla poszkodowanych rodzin w ramach środków własnych, które zostaną w możliwie najkrótszym czasie zrefundowane przez wojewodę.

Omawiając zasady wnioskowania o środki z rezerwy celowej na zasiłki na remont/odbudowę budynków / lokalności uszkodzonych w wyniku zdarzenia klęskowego wskazano, iż wysokość takiego zasiłku nie może przekroczyć kwoty 100 tys. zł. Przypomniano jednostkom również, że przedmiotowa dotacja nie przysługuje na zdarzenia o charakterze lokalnym, tj. na pojedyncze budynki mieszkalne na terenie poszczególnych gmin, gdyż w takich przypadkach środki finansowe na pomoc bezpośrednią dla poszkodowanych rodzin winny być zabezpieczone w budżecie danego samorządu. Wyjątkiem jest zdarzenie, które ze względu na swój ogólny zasięg zostało uznane przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego za zdarzenie klęskowe. W zależności od wysokości udzielanego przez gminę zasiłku celowego (do 20 tys. zł lub powyżej 20 tys. zł maksymalnie do kwoty 100 tys. zł), jednostka zobowiązana jest do przedstawienia wraz z wnioskiem o uruchomienie środków rezerwy celowej określonej dokumentacji (patrz tabela).

UROSZCZONA PROCEDURA POSTĘPOWANIA STAROSTY, PREZYDENTA MIASTA, BURMISTRZA, WÓJTA NA WYPADK WYSTĄPIENIA ZDARZENIA NIEBEZPIECZNEGO SKUTKUJĄCEGO POWSTANIEM STRAT W MIENIU

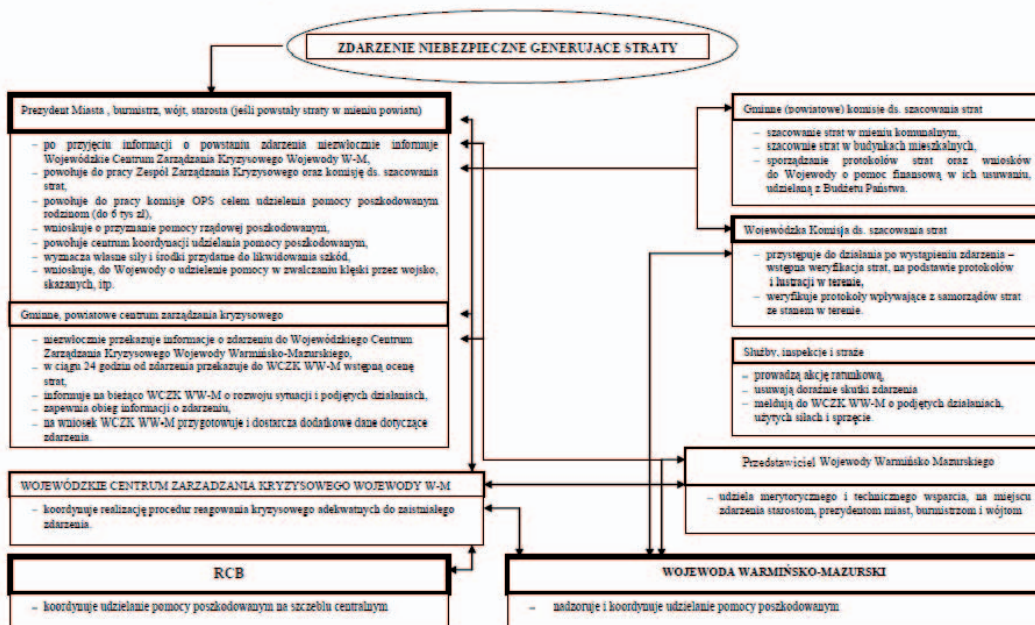

Tabela - zasiłki celowe z przeznaczeniem na zabezpieczenie niezbędnych potrzeb bytowych i remont/ odbudowę budynków/lokali mieszkalnych

Zasiłki celowe	
	Potrzeby bytowe
Pochodzenie środków	rezerwa celowa budżetu państwa
Kwota zasiłku	Do 6 tys. zł
Przeznaczenie	Zakupy pierwszej potrzeby, leki, żywność, odzież, pościel...
Odbiorcy zasiłku	Poszkodowane osoby/rodziny - prowadzące w dniu zdarzenia gospodarstwo domowe w budynku/lokalu mieszkalnym.
Kto może wystąpić z wnioskiem o przyznanie środków	Poszkodowana osoba/rodzina prowadząca w dniu wystąpienia zdarzenia gospodarstwo domowe w budynku/lokalu mieszkalnym
Podstawa szacowania strat	Wywiad środowiskowy
Termin złożenia wniosków	2 dni od wystąpienia zdarzenia klęskowego
Dokumenty wymagane przy składaniu wniosków	Formularz wniosku wg wzorów określonych przez Urząd Wojewódzki + dokumentacja fotograficzna
Forma udzielenia pomocy	Decyzja, której nadany jest rygor natychmiastowej wykonalności
	Pomoc przyznawana jednorazowo
Podstawa prawna udzielanych zasiłków	Art. 39 ust. 1 i 2 oraz 40 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
Termin wykorzystania i rozliczenia środków	Środki winny zostać wykorzystane do 31 grudnia danego roku kalendarzowego, a w przypadku niewykorzystania zwrócone przez świadczeniobiorców do 31 grudnia danego roku kalendarzowego, natomiast przez gminę do 30 stycznia następnego roku. W uzasadnionych przypadkach niezakończenia remontu lub odbudowy i niewykorzystania całego zasiłku w danym roku budżetowym, poszkodowana rodzina lub osoba może ubiegać się o przyznanie niewykorzystanej kwoty zasiłku w roku następnym.
Forma rozliczenia	Nie wymaga dokumentowania rachunkami/fakturami

Podobnie jak zasiłki na zaspokojenie potrzeb bytowych, zasiłki na remont/odbudowę budynków/lokalu mieszkalnych przyznawane są na wniosek osób poszkodowanych i są niezależne od kryterium dochodowego. Wniosek do wojewody o przyznanie środków z rezerwy celowej gmina składa w terminach: w przypadku zasiłków do 20 tys. zł - w ciągu 7 dni, w przypadku zasiłków powyżej 20 tys. zł - w ciągu miesiąca od dnia wystąpienia zdarzenia klęskowego. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy zdarzenie klęskowe wystąpiło na tak dużą skalę, iż zachodzi konieczność przedłużenia terminu, w celu szczegółowego oszacowania strat w budynkach/lokalach mieszkalnych. W przypadku powyższych zasiłków, należy również zwrócić szczególną uwagę na fakt, iż w przeciwieństwie do zasiłków bytowych, te podlegają rygorystycznym zasadom rozliczania. Świadczeniobiorca ma obowiązek rozliczenia otrzymanej pomocy finansowej za pomocą faktur i rachunków.

Uczestnicy spotkania zostali poinformowani, że obie formy zasiłków udzielane są na podstawie ustawy o pomocy społecznej, a jednostką odpowiedzialną za ich realizację jest ośrodek pomocy społecznej, mimo, iż z wnioskiem do wojewody występuje wójt/burmistrz/prezydent. To właśnie na ośrodek spada obowiązek sprawdzenia, w jakim zakresie poszkodowana rodzina jest w stanie odbudować/ wyremontować zniszczony budynek/lokal mieszkalny w ramach posiadanych środków własnych, stosując

zasadę „miarkowania pomocy”, jak również uświadamiania poszkodowanym osobom/rodzinom, iż niniejsze zasiłki przyznawane są w ramach pomocy społecznej i nie stanowią odszkodowania za zniszczone/ uszkodzone mienie lecz przeznaczone są na doprowadzenie budynków/lokalu mieszkalnych do stanu użyteczności. W tym miejscu zaznaczono, iż w celu udzielania pomocy wszystkim poszkodowanym osobom/rodzinom wg jednolitych zasad, gmina powinny opracować dokument, np. w formie zarządzenia, regulujący jednolite stawki udzielanej pomocy na poszczególne zakupy sprzętów RTV, AGD oraz rodzaje prac remontowych i zakupy materiałów niezbędnych do ich przeprowadzenia. Dodatkowo szczegółowe zasady udzielania i realizacji przedmiotowych zasiłków określa także Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, które stanowią podstawowe wytyczne jakimi gminy winny się posługiwać składając o środki z rezerwy budżetu państwa, a następnie realizując wypłaty zasiłków celowych dla poszkodowanych osób/rodzin w przedmiotowym zakresie.

Aleksandra Sadok
starszy specjalista

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Barbara Bagińska-Janulin
inspektor wojewódzki

Wydział Polityki Społecznej.

Reakcje pourazowe ofiar w sytuacjach kryzysowych

W życiu codziennym człowiek narażony jest na działanie różnego rodzaju czynników stresowych, z którymi mniej lub bardziej skutecznie sobie radzi. Każdego dnia dzieją się wydarzenia, na które, na ogół jednostka jest przygotowana lub też, z którymi próbuje się zmierzyć, wypracowując sposoby zwalczania stresu.

Zagadnienie radzenia sobie ze stresem było przedmiotem dociekań wielu badaczy. Istnieją również takie wydarzenia życiowe, których człowiek nie może w żaden sposób przewidzieć, nie może się też na nie przygotować, a zatem jego reakcje różnią się od reakcji na stres. Określa się je jako zdarzenia traumatyczne, czyli silne doświadczenia urazowe, ograniczające lub zaburzające funkcjonowanie psychospołeczne jednostki.

Zdarzenia te stanowią odpowiedź na sytuacje kryzysowe, a zatem różnego rodzaju niebezpieczeństwa zagrażające człowiekowi. Sytuacje powyższe są stanami nieprzewidywalnymi, trudnymi do usunięcia, gdyż niejednokrotnie jednostka nie posiada żadnych wzorców zachowań umożliwiających przezwyciężenie doświadczanych trudności.

Człowiek w sytuacji kryzysowej odczuwa bardzo duże napięcie emocjonalne, występują reakcje bezradności lub przerażenia. Wskazuje się, że ofiara zdarzenia traumatycznego ma poczucie wyczerpania zasobów osobistych, dlatego też potrzebuje pomocy z zewnątrz, by odzyskać poczucie równowagi i kontroli nad własnym życiem.

Wśród reakcji pourazowych ofiar, będących skutkiem sytuacji kryzysowych można wyróżnić:

- reakcje adekwatne, ukierunkowane na przetrwanie, ratowanie życia, niesienie pomocy;
- reakcje szoku, dezorientacji, odrętwienia psychicznego, paraliżującego racjonalne działanie;
- reakcje silnego lęku połączonego z agresją, gniewem, niejednokrotnie wyzwalające chęć zemsty czy odwetu;
- reakcje paniki i dezorganizacji poznawczej własnego „Ja”.

Stres a wydarzenie traumatyczne, to rozbieżne kategorie pojęciowe. Zgodnie z transakcyjną teorią stresu Richarda Lazarusa i Susan Folkman stres, to: „relacja między osobą a otoczeniem, która oceniana jest przez osobę jako obciążająca lub przekraczająca jej zasoby i zagrażająca jej dobrostanowi”. Transakcja stresowa może być oceniana przez daną jednostkę jako: krzywda/strata, zagrożenie lub wy-

zwanie. Od subiektywnej oceny sytuacji stresowej uzależniony jest wybór danego stylu, jak również strategii radzenia sobie ze stresem.

Z kolei, bezpośrednim następstwem doznanego wydarzenia traumatycznego jest przeżywanie stanu fizycznego szoku. Człowieka przerażają własne reakcje fizjologiczne, które potęgują uczucie utraty kontroli i bezradności. Nadmierne pobudzenie lub znużenie, wzmożona akcja serca, nudności, wymioty, ucisk w klatce piersiowej, problemy z oddychaniem, niepokój ruchowy oraz dolegliwości bólowe, to oznaki reakcji fizjologicznych organizmu. Wśród symptomów poznawczych wskazuje się na: zaburzenia koncentracji uwagi, zaburzenia pamięci, intruzywne myśli, trudności decyzyjne, widzenie tunelowe. U osoby poszkodowanej w wyniku wydarzenia traumatycznego, ujawniają się oprócz szoku inne reakcje emocjonalne, w tym: apatia, przygnębienie, smutek, gniew, drażliwość, niepokój, poczucie winy, poczucie wstydu, bezradności, bezsilności, odrętwienia emocjonalnego. Ofiary przeżywające traumę tracą zaufanie do siebie, czują się wyobcowane i odizolowane. Nie dziwi zatem ich wycofanie z kontaktów interpersonalnych, gdyż zainteresowanie otaczającą rzeczywistością jest znikome.

Wieloznacznym, nieprzewidywalnym i negatywnym charakterem wydarzeń traumatycznych prowadzi niejednokrotnie do rozwoju **zespołu stresu pourazowego** (PTSD - *posttraumatic stress disorder*). Najnowsze kryteria diagnostyczne PTSD zostały opublikowane w 2013 roku przez Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne w postaci systemu klasyfikacji zaburzeń psychicznych DSM-5. Wyznaczniki rozpoznania PTSD ewaluowały od 1952 roku, w którym to wydano pierwszy podręcznik diagnostyczno-statystyczny DSM-1. Zdarzenie zostanie zdiagnozowane jako zespół stresu pourazowego, wówczas gdy będzie miało charakter wydarzenia katastrofalnego, ponad miarę normalnego ludzkiego cierpienia. Kluczowym wyznacznikiem PTSD jest doświadczenie, bycie świadkiem lub zetknięcie się z wydarzeniem, w którym zachodzi niebezpieczeń-

Kryteria i objawy PTSD według DSM-5

<p>B: Obecność przynajmniej jednego objawu intruzji związanego z wydarzeniem traumatycznym, które pojawiło się po wydarzeniu traumatycznym:</p> <p>B1. Powracające, niechciane, intruzywne i stresujące wspomnienia traumatycznego zdarzenia.</p> <p>B2. Powracające, dręczące sny, których treść i/lub nacechowanie emocjonalne jest związane z traumatycznym/i zdarzeniem/ami.</p> <p>B3. Reakcje dysocjacyjne, w czasie których osoba czuje się lub zachowuje jakby traumatyczne zdarzenie/a znów miało/y miejsce.</p> <p>B4. Silny lub przedłużający się stres psychologiczny w przypadku ekspozycji na wewnętrzne lub zewnętrzne sygnały symbolizujące bądź przypominające jakiś aspekt traumatycznego zdarzenia.</p> <p>B5. Silne reakcje fizjologiczne na wewnętrzne lub zewnętrzne bodźce symbolizujące lub przypominające jakiś aspekt traumatycznego zdarzenia.</p>
<p>C: Uporczywe unikanie bodźców związanych z traumą, które pojawiło się po wydarzeniu traumatycznym, przejawiające się jednym lub obydwooma poniższymi objawami:</p> <p>C1. Unikanie lub usiłowanie uniknięcia przykrych wspomnień, myśli lub uczuć dotyczących albo ściśle związanych z traumatycznym/i wydarzeniem/ami.</p> <p>C2. Unikanie lub usiłowanie uniknięcia zewnętrznych bodźców przypominających wydarzenie, które wzbudza przykre wspomnienia, myśli lub uczucia o traumatycznym/ch wydarzeniu/ach lub są ściśle z nimi/i związane.</p>
<p>D: Negatywne zmiany w sferze poznawczej i emocjonalnej, które pojawiły się lub nasiliły, pogorszyły po wydarzeniu/ach traumatycznym/ch, przejawiające się co najmniej dwoma z poniższych objawów:</p> <p>D1. Niemożność przypomnienia sobie ważnych aspektów traumatycznego/yh wydarzenia/ń.</p> <p>D2. Utrwalone i przesadne negatywne przekonania dotyczące siebie, innych ludzi lub świata.</p> <p>D3. Utrwalony i zniekształcony sposób myślenia o przyczynach lub konsekwencjach traumatycznego/yh wydarzenia/ń, który prowadzi do obwiniania siebie lub innych osób.</p> <p>D4. Utrwalony, negatywny stan emocjonalny.</p> <p>D5. Wyraźne ograniczone zainteresowanie lub udział w ważnych aktywnościach.</p> <p>D6. Poczucie oddalenia od innych ludzi lub wyobcowania.</p> <p>D7. Uporczywa niezdolność do przeżywania pozytywnych uczuć.</p>
<p>E: Wyraźne zmiany we wzbudzeniu i reaktywności związane z wydarzeniem/ami traumatycznym/i, które zaczęły się lub nasiliły po tym wydarzeniu, w postaci co najmniej dwóch z poniżej wymienionych:</p> <p>E1. Drażliwość lub wybuchy złości.</p> <p>E2. Zachowania ryzykanckie lub autodestrukcyjne.</p> <p>E3. WzmóŜona czujność.</p> <p>E4. Nadmiernie silna reakcja na niespodziewane bodźce.</p> <p>E5. Trudności z koncentracją.</p> <p>E6. Trudności z zasypianiem lub snem.</p>

Źródło: B. Zawadzki, A. Popiel, Na rozstaju dróg: struktura objawów stresu pourazowego (PTSD) po DSM-5, a przed ICD-11, „Nauka” 2014, nr 4, s. 75-76.

stwo śmierci lub zranienia, albo zagrożenie nienaruszalności fizycznej własnej osoby lub innych osób. Diagnoza stresu pourazowego jest formułowana, wówczas gdy objawy nie przemijają powyżej czterech tygodni. Objawy PTSD utrzymują się w „ostrej” postaci – do trzech miesięcy, w „przewlekłej” formie – powyżej trzech miesięcy, natomiast w „opóźnionej” postaci ujawniają się po sześciu miesiącach od urazowego doświadczenia. Rokowania dla osób cierpiących na PTSD nie są pomyślnie. Poniżej zaprezentowano kryteria rozpoznania zespołu stresu pourazowego według DSM-5.

Nawet, jeśli osobom poszkodowanym w wyniku sytuacji kryzysowych zostanie udzielona specjalistyczna pomoc przez służby ratownicze, to zda-

rzają się przypadki bagatelizowania symptomów psychicznych, wskazujących na potrzebę objęcia opieką psychologiczną. Nasuwa się wniosek, że świadomość różnorodnych reakcji pourazowych ofiar pozwala zapobiec rozwojowi zespołu stresu pourazowego, poprzez kompleksową pomoc, w tym medyczną, społeczną oraz psychologiczną. Profesjonalna opieka ofiarom wydarzeń traumatycznych powinna być również adresowana do członków rodzin poszkodowanych, którzy stanowią naturalną sieć wsparcia społecznego.

kom. dr Agnieszka Szoltek
Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

Próba oszacowania liczebności ekspertów w komórkach zarządzania kryzysowego w jednostkach samorządu terytorialnego

Struktura systemu zarządzania kryzysowego jest wieloszczeblowa i powiązana z podstawowym podziałem administracyjnym państwa. Oznacza to, że w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej rozumianej jako „sytuację wpływającą negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia w znacznych rozmiarach lub środowiska, wywołującą znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków”, zarządzanie kryzysowe uruchamiane jest od najniższego szczebla administracyjnego pokrywającego się z obszarem występowania sytuacji kryzysowej z zachowaniem hierarchicznego podziału w obrębie administracji. Sprawny system zarządzania kryzysowego, jak większość dziedzin działalności państwa, opiera się przede wszystkim na kapitale ludzkim, który wymaga szczególnego traktowania.

Gdy następuje spotęgowanie sytuacji kryzysowej oraz utrata możliwości przejęcia nad nią kontroli, sprawowanie zarządzania kryzysowego przekazuje się organom o większym potencjale sił i środków. Ustawa o zarządzaniu kryzysowym wskazuje organy właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego, organy opiniotwórczo-doradcze właściwe w sprawach inicjowania i koordynowania działań podejmowanych w zakresie zarządzania kryzysowego oraz centra zarządzania kryzysowego, utrzymujące 24-godzinną gotowość do podjęcia działań.

Jako że proces zarządzania kryzysowego rozpoczyna się od podstawowej jednostki administracyjnej, wieloszczeblową charakterystykę struktury zarządzania kryzysowego rozpoczęto od przedstawienia poziomu gminnego, w którym organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Realizację ustawowych zadań organ administracji publicznej wykonuje przy pomocy komórki organizacyjnej właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego mieszczącej się w urzędzie gminy lub miasta¹. Ponadto funkcję pomocniczą w wykonywaniu zadań w samorządzie gminy pełni powoływany przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta, gminny zespół zarządzania kryzysowego. Dodatkowo wspierająco na terenie gminy może

funkcjonować gminne lub miejskie centrum zarządzania kryzysowego. Kolejnym analizowanym poziomem w strukturze systemu zarządzania kryzysowego jest poziom samorządu powiatowego, w którym to starosta, jako przewodniczący zarządu powiatu, jest organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego². Przypisane ustawowo zadania starosta wykonuje przy pomocy powiatowej administracji zespolonej i jednostek organizacyjnych powiatu³ oraz przy pomocy powiatowego zespołu zarządzania kryzysowego i powiatowego centrum zarządzania kryzysowego. W praktyce dodatkowo zadania z zakresu zarządzania kryzysowego starosta może wykonywać przy pomocy specjalnie do tego utworzonej w starostwie powiatowym komórki organizacyjnej do spraw zarządzania kryzysowego lub równorzędnej. Ustawa o zarządzaniu kryzysowym w sposób bardzo lakoniczny potraktowała zadania spoczywające na samorządzie województwa w sytuacjach kryzysowych. Określono w niej, że zarząd województwa uczestniczy w realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego i planowania cywilnego wynikających z jego kompetencji⁴. Według przeprowadzonych i uśrednionych badań w praktyce w strukturze organizacyjnej urzędów marszałkowskich zazwyczaj umiejscowiona jest

² Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, op. cit., art. 17.

³ Tamże, art. 17. ust. 4.

⁴ Tamże, art. 15.

¹ Tamże, art. 19 ust 3.

podległa jednemu z członków zarządu województwa komórka organizacyjna do spraw zarządzania kryzysowego.

Osobiste zainteresowania problematyką zarządzania kryzysowego skłoniły autorkę do przeprowadzenia badań w tym zakresie oraz podjęcia próby oszacowania liczebności ekspertów w komórkach organizacyjnych lub równorzędnych odpowiedzialnych za wykonywanie zadań z zakresu zarządzania kryzysowego w jednostkach samorządu terytorialnego.

Jako że niniejsze opracowanie dotyczy jednostek samorządu terytorialnego uprzednio wyjaśnia się znaczenie tego pojęcia. Otóż samorząd terytorialny stanowi „wyodrębniony ze struktury państwa, powstały z mocy prawa, związek lokalnego społeczeństwa, powołany do samodzielnego wykonywania administracji publicznej, wyposażony w materialne środki umożliwiające realizację nałożonych nań zadań”⁵. Zacytowana definicja przedstawia samorząd terytorialny, jako grupę społeczną realizującą zadania i wyposażoną we własne środki materialne. Z kolei, z punktu widzenia prawa administracyjnego samorząd terytorialny oznacza „ustrojową zdecentralizowaną administrację publiczną wykonującą przydzielone w drodze ustawy zadania własne na własną odpowiedzialność. Poszczególne jednostki samorządu terytorialnego są adresatami norm prawnych, sytuujących je, jako wyodrębnione podmioty prawne w strukturze organizacyjnej państwa”⁶. Ta definicja wskazuje na element odpowiedzialności poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego za wykonywane zadania. Według ustaw o samorządzie gminnym⁷, powiatowym⁸ oraz województwa⁹ jednostkami samorządu terytorialnego są: gmina, powiat oraz województwo. Zgodnie z art. 1. ustawy o samorządzie gminnym przez gminę rozumie się „wspólnotę samorządową oraz odpowiednie terytorium”¹⁰. Podobnie ustawodawca definiuje pojęcie powiatu, stanowiąc, że jest to „lokalna wspólnota samorzą-

dowa oraz odpowiednie terytorium”¹¹. Natomiast województwo lub samorząd województwa zgodnie z ustawą o samorządzie województwa oznacza „regionalną wspólnotę samorządową oraz odpowiednie terytorium”¹².

Próba oszacowania ekspertów została odniesiona do funkcjonującej struktury zarządzania kryzysowego oraz danych z 2015 r. dotyczących liczebności gmin, powiatów, w tym miast na prawach powiatu - uwzględniając tym samym art. 3. ust. 6. ustawy o zarządzaniu kryzysowym, oraz samorządów wojewódzkich. Tak przyjęte dane wyjściowe uzupełniono o założenie, iż w samorządzie gminnym w komórce organizacyjnej odpowiedzialnej za realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego lub równorzędnej średnio funkcjonuje jeden ekspert, a w samorządzie powiatowym oraz wojewódzkim odpowiednio po dwóch ekspertów. Powyższe dało podstawę do wyeksponowania kierunku analizy na liczbę 3 270¹³ osób, które w Polsce znajdują się w strukturze zatrudnienia w urzędach obsługujących organy samorządu terytorialnego, tj. samorządu gminnego, powiatowego oraz wojewódzkiego i w komórkach organizacyjnych odpowiedzialnych za wykonywanie zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

Podsumowując, należy zaznaczyć, że oszacowana liczba obarczona jest pewnym błędem, niemniej jednak daje ona podstawę do wnioskowania, że sprawny system zarządzania kryzysowego, jak większość dziedzin działalności państwa opiera się przede wszystkim na kapitale ludzkim, który wymaga szczególnego traktowania, kreatywnego wykorzystania potencjału osobowościowego, intelektualnego oraz organizacyjnego. Zatem należy czynić wszystko, aby kapitał ten miał satysfakcję z realizowanych zadań, rozwijał się, szkolił i wykonywał swoją pracę ku bezpieczeństwu.

dr inż. Magdalena Gikiewicz

Wydział Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego
Szkoła Główna Służby Pożarniczej

⁵ Tarno J. P. (red.), *Samorząd terytorialny w Polsce*. Wydanie II, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2004, s. 22.

⁶ Tamże.

⁷ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1045).

⁸ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1445).

⁹ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1392).

¹⁰ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, op. cit., art. 1. ust. 2.

¹¹ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, op. cit., art. 1. ust. 2.

¹² Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa op. cit., art. 1. ust. 2.

¹³ Gikiewicz M., *Rozprawa doktorska Zarządzanie kryzysowe jako zadanie publiczne samorządu terytorialnego*, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2015.

Historie zabytków

Niezwykłe tajemnice Kościoła Parafialnego w Lublewie Gdańskim

Dzieje owej świątyni są tak złożone, jak bogata i burzliwa jest historia całego Pomorza Gdańskiego. Warto tam pojechać. Lublewo Gdańskie znajduje się przy szosie z Gdańska do Kościerzyny.

Kościół wzniesli Krzyżacy w drugiej połowie XIV wieku i z tego okresu pochodzą mury. W roku 1433 obiekt został zniszczony i wkrótce po tym odbudowany. W 1454 r. uzyskał prawo patronatu miasta Gdańska.

W 1562 r. kościół przeszedł w ręce protestantów i stał się zborom protestanckim, aż do 1945 roku.

Z tym wydarzeniem związane jest podanie, że ostatni proboszcz katolicki wraz z parafianami, zamurowali nocą w kościele monstrancję, ornaty i inne dobra, służące do sprawowania obrządku. Miały one wrócić do kościoła dopiero wtedy, gdy katolicy na powrót odzyskają świątynię.

Od powrotu katolików w 1945 r. do dzisiaj nie udało się ustalić, gdzie precjoza mogą być ukryte. Wiele się bowiem wydarzyło od czasu przekazania świątyni protestantom. Lata 1657-58 to dobudowa nawy, a w 1680 r. kaplicy. W 1683 roku wybuchł pożar, który zniszczył kościół, plebanię i okoliczne zabudowania. Obiekt, dzięki wsparciu Rady Miasta Gdańska, odbudowano w roku 1684 r. w stylu gotycko - barokowym, orientowanym. O pomocy rajców gdańskich świadczy zabytkowy herb Gdańska z roku 1684 umieszczony na zwieńczeniu wieży kościelnej.

Kościół skrywa wiele tajemnic z czasów odle-

głych, ale również z współczesnych. Pracownia Konserwacji Zabytków odkryła namalowane na ścianach ambony figury świętych. Świadczy to, że pochodzą z wcześniejszego niż barok okresu. Ewangelicy nie uznają pojęcia „święty”, więc ambona musiała tu trafić z kościoła katolickiego. Malowidła pochodzą z okresu późnego renesansu. Środkowe przedstawia Jezusa, Zbawiciela Świata. Po prawej stronie znajdują się święci – Jan, Tomasz i Mateusz. Po lewej – Św. Piotr i Bartłomiej. Ambona mogła być zabrana z katolickiego kościoła w Gdańsku i przywieziona do wiejskiego kościoła. Jest to najcenniejszy zabytek w kościele; powstał prawdopodobnie w latach 1605-1609.

Okres od 1945 r. czyli od przejścia parafii znowu w ręce katolików to czasy zawieruchy, rozliczeń, szykan i tragedii wielu ludzi. To z tym okresem jest związana historia obrazu Matki Bożej Łaskawej z ołtarza głównego w Kościele Parafialnym w Lublewie Gdańskim. Namalował go członek niepodległościowego podziemia, który ukrywał się w okolicznych lasach. Złożył on w kościele przyrzeczenie, że jeżeli przeżyje i organa bezpieczeństwa go nie aresztują to namaluje obraz dla Matki Bożej. Partyzant, podpisany na obrazie jako Bogdanowicz przeżył i namalował obraz. Na obrazie

widnieje wersja orła bez korony i Matka Boża łaskawa z Dzieciątkiem w koronie. Artysta w swojej wizji malarskiej zdjął koronę z głowy orła i założył ją na głowę Dzieciątka.

Aktualnie kościół jest remontowany. Samorząd przywiązuje dużą wagę do ochrony zabytków. W 2016 roku Rada Gminy przyznała na ten cel 100 tys. złotych, z tego połowę (50 tys. zł) na remont Kościoła Parafialnego w Lubiewie Gdańskim.

Za otrzymane z gminy pieniądze pomalowano ściany kościoła i zmieniono oświetlenie zewnętrzne. W ramach funduszy własnych Parafia pw. NMP Królowej Korony Polskiej w Lubiewie Gdańskim położyła w kościele nową posadzkę.

Opracowanie i zdjęcia:

Piotr Jaczyński

inspektor ds. OC Urzędu Gminy Kolbudy

Wydział Administracji i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego
w Tczewie współpracuje z Tczewskim Klubem Krótkofalowców

Na ultra krótkiej fali

Co zrobić w sytuacji, kiedy łączność w sieci powiatu, wojewody lub państwa ulega zanikowi, zakłóceniu, przerwaniu? Trzeba znaleźć wyjście awaryjne, na tyle skuteczne i proste, aby wypełnić ewentualną ciszę radiową w sieci starosty lub wojewody.

Zarządzanie kryzysowe to działalność organów administracji publicznej będąca elementem kierowania bezpieczeństwem narodowym, która polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowaniu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych, usuwaniu ich skutków oraz odtwarzaniu zasobów i infrastruktury krytycznej - tyle zapis ustawy.

Tyle zapis ustawy, wydawałoby się, że trochę skomplikowany, ale po analizie jest bardzo realny do wykonania, dający szerokie pole do działania komórkom zarządzania kryzysowego na każdym szczeblu administracji rządowej i samorządowej.

Aby zapobiegać, planować reagować i usuwać potrzebne jest przemyślane, zdecydowane kierowanie. W warunkach jakiegokolwiek zagrożenia istotą działań jest zachowanie ciągłej łączności pomiędzy uczestnikami zdarzenia. A co w sytuacji, kiedy łączność w sieci powiatu, wojewody lub państwa ulega zanikowi, zakłóceniu, przerwaniu? Trzeba znaleźć wyjście awaryjne, na tyle skuteczne i proste, aby wypełnić ewentualną ciszę radiową w sieci starosty lub wojewody. Wyjściem z tej sytuacji jest chociażby nawiązanie współpracy z organizacjami, osobami, które na co dzień zajmują się łącznością radiową.

Taką organizacją jest Polski Związek Krótkofalowców, skupiający miłośników, hobbystów porozumiewania się na odległość za pomocą fal radiowych UKF lub KF.

„W celu stworzenia w ramach działalności Polskiego Związku Krótkofalowców (PZK) jak najlepszych warunków do rozwoju zainteresowań hobbystycznych związanych

z różnymi formami łączności radiowej i z dziedzinami pokrewnymi, a jednocześnie dla spożytkowania tych zainteresowań dla dobra wszystkich ludzi, a w szczególności Polski i jej obywateli, w poczuciu odpowiedzialności, my członkowie Polskiego Związku Krótkofalowców działamy na podstawie Statutu Polskiego Związku Krótkofalowców, jako aktu poszanowania zasad dobrowolności, równości i użyteczności publicznej” - tak brzmi preambuła Statutu Polskiego Związku Krótkofalowców, organizacji pożytku publicznego skupiającej osoby zainteresowane różnymi formami amatorskiej radiokomunikacji i jej wykorzystaniem dla rozwoju własnego oraz dobra społecznego.

Wystarczy połączyć założenia statutu Polskiego Związku Krótkofalowców i ustawy o zarządzaniu kryzysowym i jest podstawa do współpracy w zakresie utrzymania łączności w sytuacji zagrożenia, kryzysu a nawet działań zbrojnych.

Polski Związek Krótkofalowców realizuje swoje statutowe cele między innymi poprzez prowadzenie współpracy i współdziałanie z organami władzy ustawodawczej, administracji rządowej i samorządu terytorialnego dla tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi krótkofalarstwa w Polsce, a w szcze-

gólności zwalczania zakłóceń, jako zagrożeń dla radiokomunikacji, organizowania amatorskiej łączności radiowej w wypadkach zagrożeń kryzysowych oraz dla ochrony ludności.

Wydział Administracji i Zarządzania Kryzysowego (WAIzK) Starostwa Powiatowego w Tczewie zaproponował kilka lat temu taką współpracę Tczewskiemu Klubowi Krótkofalowców (TKK).

W zaproszeniu do współpracy wskazano takie wspólne strefy zainteresowania jak:

- organizowanie łączności radiowej wspomagającej lub zastępczej na terenie powiatu w przypadku klęsk żywiołowych, katastrof oraz innych zagrożeń wymagających podjęcia działań na rzecz szeroko pojętej ochrony ludności,
- upowszechnianie problematyki związanej ze służbą na rzecz ochrony zdrowia, życia, mienia mieszkańców.

Idea wspólnego działania znalazła zrozumienie u obu partnerów współpracy i zaowocowała podpisaniem 20 marca 2012 roku stosownego porozumienia pomiędzy Starostą Tczewskim, a Prezesem TKK Andrzejem Kubistą, SQ2MMS. Do zapewnienia ciągłości bieżącej współpracy z Wydziałem Administracji i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Tczewie został upoważniony przez Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Związku Krótkofalowców Stanisław Leszczyna, SQ2EEQ - członek Tczewskiego Klubu Krótkofalowców, zwany w dalszej części artykułu Koordynatorem TKK.

Propozycja została przyjęta z entuzjazmem i to nie tylko dlatego, żeby można było się w sieci pochwalić takim pierwszym w regionie porozumieniem pomiędzy krótkofalowcami, a samorządem powiatowym.

WAIzK Starostwa Powiatowego w Tczewie posiada całodobowe PCZK - w sytuacji kryzysowej w każdej chwili można podłączyć radiostacje TKK do anteny radiostacji PCZK i działać. WAIzK pozyskał

nieocenioną, fachową pomoc specjalistów w dziedzinie łączności i to nie tylko od członków TKK, ale poprzez nich od całej społeczności krótkofalarskiej w Polsce. Przesada? Nie!

A oto przykład:

- comiesięczny nasłuch w ramach TRENINGÓW OSTRZEGANIA O ZAGROŻENIACH UDERZENIAMI Z POWIETRZA prowadzony przez 22. Ośrodek Dowodzenia i Naprowadzania (ODN) w Bydgoszczy (dla naszej lokalizacji),

- problem ze słyszalnością - trzeba rozwiązać problem jak najszybciej - jeżeli nie dają rezultatu działania własne, wtedy...

- telefon od dyżurnego PCZK do stacji dyżurnej TKK np. Stanisław, SQ2EEQ: „sprawdź proszę co się dzieje w sieci, brak dobrej słyszalności, gdzie jest problem”

- i się zaczyna: stacja amatorska TKK SQ2EEQ nawiązuje łączność ze stacjami krótkofalarskimi w okolicach Tczewa, dalej do Bydgoszczy i w ciągu godziny wiadomo gdzie i jak słyszeć stację z 22 ODN; czy problem z odbiorem ma PCZK w Tczewie czy winne są zakłócenia powstałe np. w zakładach przemysłowych, przychodniach dysponujących sprzętem wytwarzającym pole elektromagnetyczne, czy też poza granicami kraju, a może winna jest antena stacji PCZK...

- problem się wyjaśnia, a jeżeli przyczyna leży po stronie stacji PCZK w Tczewie jest ona rozwiązywana niezwłocznie.

Czy byłoby to możliwe na linii: powiat - województwo - 22 ODN? Na pewno tak, ale nie w ciągu trwania treningu lub w ciągu paru dni po jego zakończeniu.

To tylko jeden z przykładów współpracy z TKK.

Nasze wspólne działania to nie tylko podpisane porozumienie. To realne przedsięwzięcia wykonywane wspólnie na rzecz nie tylko naszego całodobowego PCZK ale także gminnych centrów zarządzania kryzysowego (GCZK), niestety nie całodobowych. W powiecie tczewskim dzięki członkom TKK sprawdziliśmy wszystkie radiostacje i anteny gminne. Poprawiliśmy łączność i pilnujemy, aby cały czas łączność była niezakłócana. Raz w tygodniu sprawdzamy operatorów z GCZK. W sprawdzaniach uczestniczy również zawsze jedna dyżurna, wytypowana przez Koordynatora TKK do spraw współpracy ze Starostwem Powiatowym w Tczewie, amatorska radiostacja dyżurna. Każde cotygodniowe sprawdzenie łączności pomiędzy PCZK a GCZK w powiecie tczewskim jest „obserwowane” przez TKK, a na ko-

niec sporządzana informacja o słyszalnościach stacji z GCZK w powiecie.

Niby prosta współpraca, ale wielkie słowa uznania należą się członkom TKK, a właściwie członkom STOWARZYSZENIA TCZEWSKI KLUB KRÓTKOFALOWCÓW bo pod taką nazwą działa TKK od 2015 roku kiedy stowarzyszenie to zostało wpisane do KRS-u.

W tym roku, 20 marca, obchodziliśmy już 5 lecie wspólnego działania.

Nie będziemy ukrywali, że współpraca była chyba bardziej korzystna dla nas jako Starostwa przez te 5 lat. Poznaliśmy nasze problemy z łącznością, a konkretnie ich źródła i podjęliśmy w tym kierunku działania:

- wymieniliśmy radiostację na profesjonalną - YAESU FT DX 1200,
- zamontowaliśmy odpowiednie wysokiej klasy anteny,
- zmieniliśmy okablowanie posiadanego sprzętu łączności.

Staraliśmy się wyeliminować te niedoskonałości, które wpływają na zakłócenia łączności.

W 2017 roku przystąpiliśmy do realizacji projektu nazwanego „CZTERY PORY ROKU”, który zakłada wspólne powiatowe ćwiczenia łączności alertowej w sieci krótkofalarskiej. łączności, która w sytuacji kryzysu lub problemów z korzystaniem z sieci wojewody pomorskiego zapewniłaby szybkie przekazywanie informacji z PCZK do wykonawców w gminach powiatu poprzez krótkofalowców i ich stacje.

W pierwszym ćwiczeniu ZIMA 2017 w ramach projektu Cztery Pory Roku uczestniczyło biernie PCZK - bez „prawa głosu w sieci”, ponieważ nie jest stacją posiadającą uprawnienia do pracy na częstotliwościach amatorskich. Ten głos dyżurnych PCZK w sieci krótkofalarskiej zapewniają członkowie TKK w Tczewie.

Ćwiczenie pod nazwą ZIMA 2017, inicjujące projekt, odbyło się 16.02.2017 roku w godzinach od 21:00 do 22:25. Prowadzone było na częstotliwości amatorskiej 144.625 MHz (zapasowa 144.650 MHz), emisja FM. Uczestniczyli w nim członkowie TKK oraz wszyscy licencjonowani operatorzy indywidualni, którzy zgłosili się na wezwanie klubowej stacji prowadzącej SP2KMH.

W wymianie raportów uczestniczyło ogółem 15 stacji, z czego 8 stacji to operatorzy Tczewskiego Klubu Krótkofalowców SP2KMH, nadający w tych ćwiczeniach pod swoimi, indywidualnymi znakami.

Stacje, z którymi stacja klubowa SP2KMH nawiązała łączność w pierwszej turze, nadawały z miejscowości: Tczew, Gorzędziej, Pelplin, Pieniążkowo,

Gniew, Subkowy, Rybaki i Turze. Trzy stacje były mobilne, przemieszczały się w trakcie ćwiczeń (operatorzy w samochodach, ale z podręcznym sprzętem łączności), podając każdorazowo swój nowy QTH-locator (tak krótkofalowcy określają miejsce, skąd nadają). Do ćwiczeń, z przyjętych przez WAiZK celów i założeń, dołączyli w drugim etapie zaproszeni Koledzy spoza powiatu, (ze znakomitą zresztą słyszalnością), z Gdańska Oruni, Gdańska Stare Miasto, Elbląga, Malborka, Starogardu Gdańskiego, Skowarcza i Gdyni.

Ćwiczenia potwierdziły istnienie krajowego, niewykorzystywanego, olbrzymiego potencjału operatorskiego w organizacji o nazwie Polski Związek Krótkofalowców.

Koleżanki i Koledzy z wydziałów bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego lub wykonujących zadania takich wydziałów, bez względu na to gdzie jesteście, poszukajcie w pobliżu siebie amatorów krótkofalowców - nie będzie to zmarnowany czas, a poznacie ludzi, którzy Wam pomogą w sytuacji, kiedy już nic więcej się na da zrobić.

Jeżeli potrzebujecie pomocy, porady i chcecie współpracować z krótkofalowcami - jako pracownicy Wydziału Administracji i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Tczewie służymy informacją i dotychczasowym doświadczeniem, a tym, którzy wolą i mogą pracować w sieci amatorskiej polecamy kontakt z najbliższym klubem krótkofalarskim na swoim terenie.

Marek Mroziński
Zastępca Naczelnika

Wydziału Administracji i Zarządzania Kryzysowego
Starostwa Powiatowego w Tczewie
Stanisław Leszczyzna, SQ2EEQ
Stowarzyszenie Tczewski Klub Krótkofalowców
Zdjęcia: Stanisław Leszczyzna (Tczewski
Klub Krótkofalowców)

Europejski Dzień Numeru Alarmowego 112

Nawet dzieci o tym wiedzą; czas, by i dorośli zrozumieli...

Od tej trzycyfrowej liczby: 112 zależy może czyjeś zdrowie, a nawet życie. Jest ona, ta liczba, niemal jak koło ratunkowe rzucone tonącemu. Gdy ktoś przeszkodzi w podaniu owego przedmiotu ocalenia, człowiek może się utopić. 112 to numer telefonu, pod który można i trzeba dzwonić w razie nieszczęścia, zagrożenia ludzi lub mienia. I nie blokujmy tego sposobu wzywania pomocy, bo kiedyś może się i nam coś niedobrego przytrafić...

Numer alarmowy 112 jest jednolitym ogólnoeuropejskim numerem używanym w sieci telefonów stacjonarnych i komórkowych. W lutym 2009 r. Komisja Europejska, Parlament Europejski i Rada ogłosiły dzień 11 lutego Europejskim Dniem Numeru Alarmowego 112 w celu upowszechnienia jego znajomości. Dzień ten jest obchodzony co roku w całej Europie. Obchodom towarzyszą imprezy promujące numer alarmowy 112 w państwach unijnych.

Od momentu powołania do działalności Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Gorzowie Wielkopolskim rokrocznie organizowane są przez Wojewodę Lubuskiego obchody Europejskiego Dnia Numeru Alarmowego 112. W bieżącym roku miała miejsce czwarta edycja tego wydarzenia. Jego głównym przesłaniem, oprócz promocji numeru 112, jest wola podkreślenia roli i znaczenia pracy osób zaangażowanych w niesienie pomocy innym w sytuacji zagrożenia życia, zdrowia czy mienia.

Jednym z tradycyjnych elementów obchodów Europejskiego Dnia Numeru Alarmowego 112 są zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, upo-

wszechniające wiedzę o numerze alarmowym 112, organizowane przy współpracy Policji i Państwowej Straży Pożarnej w Lubuskim Urzędzie Wojewódzkim w Gorzowie Wlkp.

Należy podkreślić szczególną rolę, jaką odgrywa Wojewoda w ramach systemu powiadamiania ratunkowego. Odpowiada on bowiem za jego zasadniczy element, tj. Centrum Powiadamiania Ratunkowego. Zgodnie z Ustawą o systemie powiadamiania ratunkowego Wojewoda tworzy Centrum, określając jego lokalizację i szczegółową organizację, z uwzględnieniem kwestii finansowych, społecznych i terytorialnych w celu zapewnienia skuteczności działania systemu.

Jednostkami współpracującymi z systemem są: Policja, Państwowa Straż Pożarna, Państwowe Ratownictwo Medyczne.

Centrum Powiadamiania Ratunkowego funkcjonuje w ramach Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Lubuskiego rządu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim.

W Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Gorzowie Wlkp. zatrudnionych jest 36 operato-

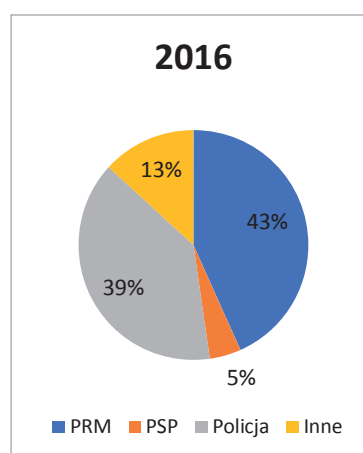
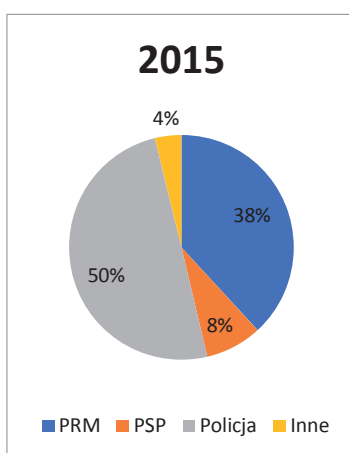
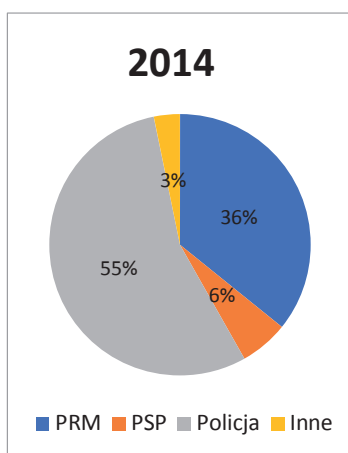
Spotkanie w Lubuskim Urzędzie Wojewódzkim w Gorzowie Wlkp. w dniu 10 lutego 2017 r. z okazji Europejskiego Dnia Numeru Alarmowego 112

Zajęcia edukacyjne w Lubuskim Urzędzie Wojewódzkim w Gorzowie Wlkp. 10 lutego 2017 r.

Codzienny raport dobowy publikowany na stronie internetowej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Rok 2017	Zdarzenia przekazane do służb					Zgłoszenia alarmowe 112	
	PRM	PSP	Policja	inne	razem	falszywe	łącznie
1	2	3	4	5	6	7	8
średnia dobowa za rok 2016	98	10	89	30	227	783	1 013
	43,2%	4,4%	39,2%	13,2%	100%	77,3%	100%
za 01-02- 2017	113	3	71	18	205	649	854
	55,1%	1,5%	34,6%	8,8%	100,0%	76,0%	100,0%
trend	↑	↓	↓	↓	↓	↓	↓
narastająco od 1-01- 2017	3 857	272	2 408	1 088	7 625	22 133	29 758
	50,6%	3,6%	31,6%	14,3%	100%	74,4%	100,0%

Zdarzenia przekazane do służb w latach 2014-2016

rów numerów alarmowych, których zadaniem jest obsługa zgłoszeń wpływających na numer alarmowy 112, ich weryfikacja i przekazanie do odpowiednich służb wiodących.

Nad prawidłową realizacją zadań przez Centrum czuwa kierownik centrum, jego zastępca,

dwóch informatyków, pracownik administracyjny oraz psycholog. W Centrum Powiadamiania Ratunkowego zatrudnieni są również lekarze Koordynatorzy Ratownictwa Medycznego, łącznie 46 osób.

Dotychczasowe doświadczenia, wynikające z trzyletniego okresu działalności CPR stanowią

potwierdzenie zasadności oraz konieczności funkcjonowania jednolitego numeru alarmowego. Korzystanie z numeru alarmowego 112 jest bezpłatne i umożliwia połączenie się ze służbami ratowniczymi o każdej porze dnia i nocy na terenie wszystkich państw Unii Europejskiej. W Polsce 112 działa obok istniejących numerów alarmowych Policji, Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego.

W 2016 roku liczba zgłoszeń przychodzących do Centrum Powiadamiania Ratunkowego

Sala operacyjna Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Gorzowie Wlkp.

w Gorzowie Wlkp. wynosiła około 365 tysięcy połączeń, co daje liczbę zbliżoną do 30 tysięcy zgłoszeń w miesiącu, czyli około 1013 zgłoszeń w ciągu doby.

Niekorzystnym zjawiskiem jest wysoki wskaźnik zgłoszeń fałszywych kształtujący się na poziomie 77% w 2016 roku.

Wnioski i zadania na przyszłość.

Działania, które należy kontynuować w najbliższym czasie, to głównie promowanie wiedzy o nu-

merze 112, zarówno wśród dzieci, młodzieży, jak i osób starszych. Powinno to skutkować ograniczeniem wskaźnika zgłoszeń fałszywych, kształtujących się obecnie na poziomie ok. 77%. Kolejnymi elementami działań na rzecz systemu powiadamiania ratunkowego jest systematyczne kształcenie kadr oraz promowanie współpracy wszystkich służb zaangażowanych w niesienie pomocy. Konieczna jest ścisła współpraca i wymiana doświadczeń wszystkich zaangażowanych służb, tj. Policji, Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego. Pozwoli to na wypracowanie modelowej relacji w zakresie niesienia pomocy obywatelowi przez służby ratownicze w ramach systemu powiadamiania ratunkowego.

Ewa Dudek

*Kierownik Centrum Powiadamiania
Ratunkowego w Gorzowie Wlkp.*

Anna Cieślak-Proch

*z-ca kierownika Centrum Powiadamiania
Ratunkowego w Gorzowie Wlkp.*

Konferencja szkoleniowa dla komendantów straży gminnych (miejskich), funkcjonujących na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Oni dbają o spokój w miejscach publicznych

W dniach 16-17 marca 2017 r. w Worlinach k. Łukty odbyła się konferencja szkoleniowa dla komendantów straży gminnych (miejskich), funkcjonujących na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Spotkanie organizowane jest corocznie przez dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie przy współpracy z komendantem wojewódzkim policji w Olsztynie.

Celem organizowanej corocznie konferencji szkoleniowej jest ugruntowanie wiedzy komendantów dotyczącej realizacji zadań i uprawnień w oparciu o aktualne przepisy regulujące działanie straży, ale i o opinie, interpretacje i stanowiska, wydawane m.in. przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, celem m.in. niedopuszczenia do podejmowania przez formacje czynności, do których nie są uprawnione. Ponadto, w ramach wymiany doświadczeń pomiędzy jednostkami wypracowywane są rozwiązania i podejmowane ustalenia dotyczące np. wystąpienia

o opinię prawną do ministra spraw wewnętrznych i administracji w sprawach budzących wątpliwość interpretacyjną, czy też dostrzeżonych „luk” w przepisach prawnych.

Konferencję szkoleniową otworzyli: w imieniu wojewody warmińsko-mazurskiego Artura Chojckiego – dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Krzysztof Kuriata oraz I zastępca komendanta wojewódzkiego policji w Olsztynie mł. insp. Arkadiusz Sylwestrzak. Spotkanie rozpoczęło od wręczenia wyróżnienia dla straży gminnej, która w ubiegłym roku wykazała

się znaczną aktywnością (kryterium: liczba ujawnionych wykroczeń na 1 strażnika), bardzo dobrą współpracą z policją oraz odznacza się prawidłową realizacją zadań ustawowych, objętych nadzorem wojewody warmińsko - mazurskiego. Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego przekazał płytę okolicznościową na ręce komendanta Straży Miejskiej w Działdowie.

Następnie mł. asp. Szymon Brzdąkiewicz - specjalista w Wydziale Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie podsumował sprawozdawczość z działalności formacji za 2016 rok. Z informacji przekazanej przez funkcjonariusza wynikało, iż w 2016 r. w stosunku do roku 2015 znacznie spadła liczba interwencji związanych z wykroczeniami przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, natomiast wzrosła liczba wykroczeń wykrywanych w oparciu o akty prawa miejscowego, ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminie, ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę o odpadach. Sytuacja ta w dużej mierze miała związek z odebraniem strażom gminnym uprawnienia do kontroli ruchu drogowego przy użyciu

urządzeń rejestrujących (fotoradarów) i likwidacją części jednostek. Zwrócono natomiast uwagę na zestawienie obrazujące liczbę i rodzaj interwencji zgłaszanych przez samych mieszkańców, z którego wynikało, iż w większości dotyczyły one jednak zagrożeń w ruchu drogowym, przewyższając prawie dwukrotnie liczbę zgłoszeń dot. zakłóceń porządku publicznego i spokoju. Jak podkreślił funkcjonariusz, 64% interwencji związanych z wykroczeniami kończyło się zastosowaniem pouczenia. To pokazuje otwartą i służebną postawę formacji w stosunku do

społeczności lokalnej oraz nastawienie na podejmowanie działań prewencyjnych. Ponadto, przedstawiona została komendantom informacja dotycząca efektywności działania poszczególnych jednostek w oparciu o średnią liczbę ujawnionych wykroczeń, przypadającą na jednego strażnika.

Barbara Szklarczyk - inspektor wojewódzki w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie omówiła wyniki kontroli okresowych i sprawdzających, zrealizowanych w strażach gminnych (miejskich) w 2016 r. Inspektor poinformowała o najczęściej występujących nieprawidłowościach i uchybieniach stwierdzanych przez funkcjonariuszy policji podczas czynności kontrolnych. Przekazała wnioski z kontroli i zalecenia dotyczące podjęcia działań naprawczych. Ponadto, przypomniała zasady dotyczące prowadzenia czynności kontrolnych w jednostkach.

Kolejny wykład dotyczył prawa wykroczeń i postępowania w sprawach o wykroczenia, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentowania czynności wyjaśniających. Temat przedstawiony został przez asp. szt. Joannę Śmilgin-Lis - specjalistę w Wydziale Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie. Funkcjonariuszka omówiła charakter prawny i cel czynności wyjaśniających, a także przypomniała o zasadach dotyczących zwracania się z pomocą do organu policji o przeprowadzenie poszczególnych czynności dowodowych w ramach ww. czynności. Omówiła także przesłanki trybu mandatowego i przedstawiła aktualny katalog wykroczeń, za które strażnicy gminni mogą nakładać kary grzywny w drodze mandatu karnego.

Mł. insp. Mariusz Tański - radca w Wydziale Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji

w Olsztynie omówił wybrane zagadnienia ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz wykroczenia drogowe, do których rozpatrywania uprawniona jest straż gminna. W oparciu o konkretne przykłady, rozwiewał wątpliwości interpretacyjne dotyczące sytuacji w ruchu drogowym. Przy omawianiu zarządzania ruchem drogowym przypomniał o wprowadzonych zmianach z dniem 1 lipca 2016 roku, dotyczących stref ruchu oraz sporządzania, opiniowania i zatwierdzania projektów organizacji ruchu. Ponadto, przypomniał zasady wykonywanego uprawnienia w zakresie usuwania pojazdów w trybie art. 50a oraz art. 130 a PRD.

Administrator bezpieczeństwa informacji w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie - Michał Cupiał przeprowadził wykład na temat ochrony danych osobowych w kontekście zadań realizowanych przez straże gminne. Poruszył m.in. zagadnienie dotyczące określania administratora danych w kontekście realizowanego uprawnienia dotyczącego obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych (monitoring wizyjny), a także upoważnień do przetwarzania danych osobowych. Odniósł się również do kwestii przetwarzania danych o sprawcach ujawnionych przy użyciu urządzeń rejestrujących, mając na uwadze zmianę przepisów w tym zakresie oraz pozostające na stanie jednostek fotoradary. Ponadto, przedstawił informację o projektowanych zmianach w przepisach dotyczących ochrony danych osobowych, wprowadzających nowe zasady, formy i sposoby ich przetwarzania.

Specjalny gość spotkania prefekt Krajowej Rady Komendantów Straży Gminnych i Miejskich RP - Artur Hołubiczko poinformował o planowanych zmianach w przepisach przepisów dot. funkcjonowania straży gminnych, a także przekazał aktualne stanowiska i interpretacje występujące w obrotach

prawnym, wydawane m.in. przez radców prawnych w poszczególnych gminnych jednostkach samorządu terytorialnego.

Ostatnim, ale i szczególnym punktem pierwszego dnia konferencji były oczekiwane przez uczestników zajęcia z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej i obsługi defibrylatora, zorganizowane w terenie w postaci stacji urazowych. W roli pozorantów wystąpiła grupa operatorów nr 112, w osobach: Krzysztofa Hryszko, Artura Krebsa, Szymona Biskupskiego oraz Łukasza Niemczuka wraz z zastępcą kierownika Centrum Powiadomienia Ratunkowego w Olsztynie - Krzysztofem Kisielem. Uczestnicy spotkania stwierdzili, że taka forma przekazywania wiedzy w zakresie udzielania pierwszej pomocy jest nie tylko bardziej atrakcyjna, ale i o wiele bardziej kształcąca.

Drugi dzień konferencji zaczął się od wykładu dotyczącego współpracy straży gminnej z policją oraz założeń i funkcjonowania Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, jako platformy do wymiany informacji, a poprowadzonego przez nadkom. Mariusza Zielińskiego - zastępcy naczelnika Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie. Naczelnik w sposób graficzny przedstawił stan liczebny wykroczeń nanoszonych na mapę w części dotyczącej terenu województwa warmińsko - mazurskiego. Zobrazował podział zgłoszeń na poszczególne kategorie, a także przedstawił podgląd stanu ich weryfikacji. Poinformował, że najwięcej zgłoszeń jest odnotowywanych w zakresie zagrożeń dot. bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Ponadto przedstawił w sposób graficzny popularność przedmiotowego narzędzia w podziale na poszczególne powiaty woj. warmińsko-mazurskiego, zachęcając przy tym zebranych komendantów straży gminnych do aktywnego uczestniczenia w realizowanym projekcie. Stwierdził, że warto wspierać, monitorować

i popularyzować Krajową Mapę Zagrożenia jako platformę wymiany informacji, a włączenie obywatela jako podmiotu współodpowiedzialnego za porządek publiczny może przełożyć się na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa.

Kolejny wykład dotyczył ewidencji, użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i został wygłoszony przez mł. asp. Szymona Brzdąkiewicza, wspomnianego na wstępie. Funkcjonariusz ugruntował wiedzę uczestników spotkania w tym zakresie.

Starsi inspektorzy w Wydziale Inspekcji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska - Olga Paszkiewicz i Marek Ciołkowski omówili wybrane zagadnienia z zakresu ustawy o odpadach oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska, a także poruszyli zasady współpracy straży gminnych z WIOŚ. Przedstawili podmioty korzystające ze środowiska, zakres kontroli prowadzonych przez inspektorów WIOŚ, a także podejmowane działania przez straże gminne w zakresie egzekwowania przepisów ww. ustaw i ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Ostatnim tematem spotkania dotyczył komunikacji interpersonalnej, w tym technik radzenia sobie z trudnym klientem. Wykład przeprowadził podinsp. Jacek Doliński - kierownik Sekcji Psychologów w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Olsztynie. Psycholog przedstawił wiele wartościowych treści, możliwych do wykorzystania przez szkolenych i usprawniających wykonywanie zadań oraz uprawnień w codziennej pracy.

Uczestnicy konferencji otrzymali materiały edukacyjne, a także po 100 szt. elementów odblaskowych, w ramach prowadzonej przez wojewodę warmińsko-mazurskiego akcji „Bądź widoczny – bądź bezpieczny”. Komendanci straży gminnych zobowiązali się do przekazania odblasków miesz-

kańcom gmin w ramach realizowanego zadania ustawowego, dotyczącego uczestniczenia w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu wykroczeń i współdziałania w tym zakresie z organami państwowymi.

W województwie warmińsko-mazurskim funkcjonuje 26 oddziałów straży gminnych (miejskich). W ostatnich latach rozwiązanych zostało 7 jednostek.

O likwidacji decydują zazwyczaj kwestie finansowe, a i miała znaczenie zmiana przepisów, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. i dotyczyła odebrania uprawnienia do kontroli przez straże gminne (miejskie) ruchu drogowego przy użyciu urządzeń rejestrujących (fotoradarów).

Formacja jest nadzorowana przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), jednakże w określonym zakresie przez wojewodę, realizującego tę formę władczej ingerencji w działanie jednostki przy pomocy komendanta wojewódzkiej policji w Olsztynie. W celu zapewnienia zgodnego z prawem działania oddziałów, przeprowadzane są m.in. kontrole okresowe, sprawdzające oraz doraźne w strażach gminnych (miejskich).

Zadania i uprawnienia straży gminnych określone są w art. 10-12 ustawy o strażach gminnych. W szczególności jest to ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych oraz kontrola ruchu drogowego - w zakresie ustalonym w przepisach o ruchu drogowym. W związku z wykonywaniem swoich zadań straż posiada uprawnienie do obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych (monitoring wizyjny). Ponadto, formacja ma za zadanie współdziałać z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń, a także z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych. Straż powinna też informować społeczność lokalną o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjować i uczestniczyć w działaniach mających na celu zapobieganie zjawiskom kryminogennym oraz popełnianiu przestępstw i wykroczeń i współdziałać w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi.

Barbara Szklarczyk
inspektor wojewódzki

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie
Zdjęcia: archiwum WBZK W-MUW

W Europejskim Centrum Solidarności odbył się finał
X Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie „Ja, strażnik...”

Spojrzenie młodzieży na problemy zagrożeń w miastach

Sebastian Wicki z Kościerzyny zwycięzcą X Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie „Ja, strażnik...”. Drugie miejsce zajęła Maria Kędra z Kwidzyna. Na trzecim znalazł się Kacper Nogowski, także z Kwidzyna. Finał konkursu odbył się w czwartek, 16 marca 2017 r. w Europejskim Centrum Solidarności w Gdańsku.

W tym roku zadaniem finalistów było zdiagnozowanie najistotniejszych problemów porządkowych w swoim mieście lub gminie i zaproponowanie interesujących rozwiązań tych problemów z punktu widzenia straży miejskiej lub gminnej. Młodzi ludzie mieli wiele interesujących propozycji. Nie bali się też korzystać z różnych metod badawczych. Chętnie przygotowywali ankiety i przeprowadzali wywiady. Kilka osób pokusiło się o nakręcenie filmów. Pojawiły się też pomysły na godne uwagi programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży.

- Nie spodziewałem się, że wygram. Liczyłem bardziej na miejsce w pierwszej dziesiątce. Udało się i bardzo się cieszę – mówił Sebastian Wicki, który wygrał X edycję naszego konkursu. Sebastian, będąc strażnikiem, stawiałby przede wszystkim na współpracę z różnymi instytucjami, bo wspólnie można zrobić dużo więcej dla bezpieczeństwa.

Prezentacje finalistów oceniała 12-osobowa Komisja Konkursowa złożona z przedstawicieli straży miejskich, Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej oraz Urzędu Miasta Gdańska. Jurorów wspierała trzyosobowa Łoża Ekspertów.

- Poziom prac, jak i wiedzy ogólnej z zakresu Olimpiady był bardzo wysoki. Komisja najwyżej

oceniła te prace, w których finaliści wykazali się największym zaangażowaniem na rzecz poprawy bezpieczeństwa w swoim miejscu zamieszkania – powiedziała Agnieszka Solecka, przewodnicząca Komisji Konkursowej. Zwróciła również uwagę, że prace finalistów to nie tylko teoria na papierze. Wymalowanie przejścia dla pieszych w niebezpiecznym miejscu czy naprawienie oświetlenia to widoczne rezultaty działań uczniów, którzy znaleźli się w finale naszego konkursu.

Zwycięzca otrzymał darmowy indeks Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej na dowolnie wybrany kierunek studiów, laptop, czytnik e-book oraz nagrodę pieniężną w wysokości 1000 złotych. Sebastian Wicki, będąc uczniem II klasy szkoły średniej, zapewnił sobie miejsce na uczelni.

Laureatka II miejsca dostała rower oraz czytnik e-book. Nagrodami za zajęcie III miejsca były: tablet i smartwatch. Żaden z finalistów nie wyjechał z Gdańska bez nagrody. Wśród nagród za zajęcie kolejnych miejsc były między innymi: tablety, smartfony, czytniki e-book, cyfrowe aparaty fotograficzne oraz zestawy głośnikowe i słuchawkowe.

Podobnie jak w ubiegłych latach, specjalne wyróżnienie odebrał szkolny koordynator, który przygotował zwyciężczynię Olimpiady. Pedagog dostał bezpłatny indeks GWSH na dowolnie wybrane studia podyplomowe.

Do udziału w X Olimpiadzie Wiedzy o Bezpieczeństwie zgłosiło się ponad tysiąc osób. Ostatecznie w pierwszym etapie konkursu, który odbył się 3 stycznia 2017 roku, do pisania testu zasiadło 770 uczniów z 45 pomorskich szkół. 1 lutego, w ramach drugiego etapu, zmierzyło się 391 osób. Spośród nich do finału zakwalifikowało się 28 najlepszych. Jednym z regulaminowych wymogów konkursu było złożenie w konkretnym terminie autorskiego projektu. Prace dostarczyły 24 osoby i to

one spotkały się w finale.

Głównymi organizatorami X Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie pod hasłem „Ja, strażnik...” były: Straż Miejska w Gdańsku i Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna. Konkurs współorganizowały straże miejskie z Chojnic, Kościerzyny, Kwidzyna, Malborka, Pelplina, Rumi, Starogardu Gdańskiego i Tczewa. Partnerem przedsięwzięcia jest Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku. Honorowym patronatem X Olimpiadę objęli: Marszałek Województwa Pomorskiego, Pomorski Kurator Oświaty oraz Prezydent Miasta Gdańska.

To już 10 lat Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie

W tym roku Olimpiada Wiedzy o Bezpieczeństwie świętowała jubileusz. Nasz konkurs odbywał

się po raz dziesiąty.

- Ten konkurs przez wiele, wiele lat spowodował, że młodzież poznała różne meandry bezpieczeństwa, co, jak wiadomo, jest sprawą zasadniczą. Trzeba nauczyć ludzi określonych zachowań w takich, a nie innych sytuacjach. Wydaje się, że tu młodzież rolę tę spełnia, bo przecież promieniuje na swoje środowiska czy swoich rodziców - zauważa profesor Zbigniew Machaliński, rektor GWSH.

Historia Olimpiady sięga roku 2007. Finał I Olimpiady odbył się 11 marca 2008 roku w siedzibie GWSH. Brali w nim udział uczniowie jedynie gdańskich szkół. Rok później dołączyła do nich młodzież z Sopotu i Tczewa, a potem z kolejnych miast i gmin.

W 10 edycjach konkursu wzięły udział 5403 osoby. Po trzy razy po zwycięstwo i atrakcyjne nagrody sięgali uczniowie z Gdańska i Kwidzyna, dwa razy z Tczewa, jeden raz z Człuchowa.

Pierwszych pięć finałów odbyło się w Gdańsku. Zwycięzcę VI edycji poznaliśmy na zamku w Gniewie, VII - w Centrum Kultury i Sztuki w Tczewie, VIII - w sopockim Hotelu Sheraton, IX - w Sali Widowiskowej im. Lubomira Szopińskiego w Kościerzynie.

Marta Drzewiecka
Straż Miejska w Gdańsku

WYDAWCA INFORMATORA

Wydział Bezpieczeństwa
i Zarządzania Kryzysowego
Pomorski Urząd Wojewódzki
ul. Okopowa 21/27
80-810 Gdańsk
tel. 58 307 73 22

PRENUMERATA I REKLAMA

Alina Petruczenko
tel. 58 307 74 54 lub listownie
na adres wydawcy
Cała strona, kolor 900 zł
1/2 strony, kolor 700 zł
1/4 strony, kolor 450 zł

ISSN 1733-8417

Skład i druk:
REMI-B Bielsko-Biała
www.remib.eu

INFORMATOR POWSTAJE PRZY WSPÓŁPRACY

Wydz. Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego
Lubuski Urząd Wojewódzki
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wielkopolski
tel. 95 72 15 249

Wydz. Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego
Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki
Al. Piłsudskiego 7/9
10-575 Olsztyn
tel. 89 523 24 94

Wydz. Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego
Wielkopolski Urząd Wojewódzki
Al. Niepodległości 16/18
61-713 Poznań
tel. 61 854 99 72

nakład 700 egz.

REDAKTOR NACZELNY

Kazimierz Netka

RADA PROGRAMOWA

Przewodniczący:
dr Władysław Ryszard Sulęta
Członkowie:
dr Dariusz Dymek
Krzysztof Kuriata
Krzysztof Kołcz

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Katarzyna Folińska
Katarzyna Widomska
Kamil Niemczuk
Alina Petruczenko
Roman Wojciechowski